

Täysistunto

Torstai 6.10.2022 klo 16.02—21.18

6. Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen

Kansalaisaloite KAA 4/2020 vp

Lakialoite LA 54/2020 vp, 5, 8/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 121/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 7/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 7/2022 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteisiin sisältyvät lakiehdotukset hylätään. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.31 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan puolesta sen puheenjohtajana kiitän kansalaisaloitteen suden kannanhoidollisen metsästyksen puolesta tekijöitä ja allekirjoittajia. Samoin kiitän valiokuntaa ja valiokuntaneuvoksia hyvästä työstä — olen ylpeä teistä.

Kansalaisaloitteessa esitetään, että valmistellaan laki, joka luo puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Lain tulee mahdollistaa nykyistä luotettavampi suden kannanarviointi ja suden lajipuhtaus ja määrittää valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen. Lisäksi kansalaisaloitteessa oli useita yksityiskohtaisia toiveita lain sisällöstä.

Menimme neulansilmästä läpi. Valiokunta perehtyi laajasti susikannan tilaa sekä suden läsnäolon sosiaalisia vaikutuksia koskevaan tutkimukseen ja kuuli lukuisia asiantuntijoita sekä metsästäjiä ja yrittäjiä, jotka elävät suden vaikutuspiirissä. Kuulemisen perusteella todettiin, että kansalaisaloitteen tekemisen jälkeen on tapahtunut kehitystä susitutkimuksessa sekä vaaraa aiheuttavia susia koskevassa viranomaisohjeistuksessa. Suden läsnäolon alueelliset ja paikalliset vaikutukset eivät kuitenkaan ole muuttuneet, vaan koti- ja lemmikkieläimet sekä koululaiset ovat uhattuina yhä eri puolilla maata.

Metsästyslakiin kuitenkin sisältyy jo kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistavaa säätelyä, vaikka sen käyttö on jäänyt valitettavasti kuolleeksi kirjaimeksi valitusten takia. Näin ollen saamansa selvityksen perusteella valiokunta päätyi siihen, ettei tarvetta kokonaan uuden lainsäädännön valmisteleamiseen ole, vaan riittää, että voimassa olevaa metsästyslain 41 a §:ää muutetaan. Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen, jonka mukaan metsästyslakia on täsmennettävä niin, että suden kannanhoidollista metsästystä koskeva säätely vastaa muiden rauhoitettujen lajien osalta sovellettavia EU:n luontodirektiivin 16 artik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

lan poikkeusperusteita, ja täsmennys tehdään EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännön sallimissa rajoissa. Poikkeusperusteita muutettaisiin vastaamaan luonnonsuojelulakiesityksessä omaksuttua linjaa. Tarkoitus on mahdollistaa sudenmetsästys poikkeusluvan perusteella, jos siitä ei ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle — tai sen saavuttamiselle. Tällainen poikkeusluvalla tapahtuva metsästys on susikannan suojelun kannalta neutraalia.

Valiokunta hyväksyi viisi lausumaa. Lausumaehdotukset ovat seuraavat:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.”

”2. Eduskunta edellyttää, että suotuisan suojelutason viitearvo ei voi perustua pelkkään genetiikkaan, vaan kokonaiskestävyyden kannalta on otettava huomioon turvallisuus, sosiaaliset ja taloudelliset seikat sekä koiran avulla tapahtuvan metsästyksen kulttuurin säilyminen.”

”3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee esityksen metsästyslain 41 a §:n muuttamisesta siten, että se annetaan eduskunnalle viimeistään marraskuussa 22.”

”4. Eduskunta edellyttää, että kannanhoidollista metsästystä koskevat luvat myönnetään niin hyvissä ajoin, että ne ovat mahdollinen muutoksenhaku huomioon ottaen käytettävissä metsästysaikana ja että vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä sujuvoitetaan ja niitä koskevat valitukset käsitellään kiireellisinä.” [Mikko Savola: Tämä on erittäin tärkeää!]

”5. Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö seuraa kuluvana syksynä alkavalla metsästyskaudella rikoslain 4 luvun 5 §:n säännösten toimivuutta suhteessa uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden poistamiseen sekä selkiyttää pakkotilasääntelyn soveltamista kansalaisille suunnatuin ohjein ja neuvoin. Näitä toimenpiteitä koskeva selvitys tulee esittää eduskunnalle 28.2.23 mennessä.”

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus on siis myönteinen, ja se edellyttää, että metsästyslakia on muutettava kansalaisaloitteen tavoitteen mukaisesti sallimaan sellainen suden kannanhoidollinen metsästys, joka ei vaaranna suden suotuisan suojelutason saavuttamista tai sen säilyttämistä.

Arvoisa puhemies! Myös muita toimintatapoihin liittyviä huomioita on kirjattu mietinnössä aina suden merkitsemisestä värikuulilla valitusoikeuteen tahi Ruotsin malliin suotuisan suojelutason määrittämisessä.

Mietintöön sisältyy yksi vastalause. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Näyttää olevan tarvetta debatille vähän, mennään siihen. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

17.36 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle tästä mietinnön esittelystä, ja niin kuin tuossa todettiin [Mikko Savola: Jämäkästä johtamisesta!] — nimenomaan johtamisesta myös, joo — tämä oli todella kattava käsittely. Tässä nyt ennen kaikkea näitten poikkeustilanteitten hallinnan osalta pitäisi saada pikaisesti ratkaisu. Ei voi olla niin, että susi käy pihassa ja sitten poistuu siitä ja ei pystytä todentamaan sitä, mikä susi siinä on ollut. Tämä luvan saaminen sitten on niin pitkäväteinen... Elikkä olisi välittömästi poistettava semmoinen susi,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

joka käy pihassa joko tuotantoeläimen tai sitten kotieläimen kimppuun. Tähän olisi kyllä todella saatava ratkaisu nopeasti, ja niin kuin tässä esityksessäkin [Puhemies koputtaa] on, tähän esitetään metsästyslain muutosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.38 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja valiokunnan puheenjohtaja Kalmarille hyvästä esittelystä ja ennen muuta hyvästä työstä. Suurpetojen — susien, karhujen — kannanhoidollinen metsästys on tärkeä osa sitä, että meillä säilyy tasapaino meidän luonnossamme, ja näitä töitä on tehty hyvin ja vastuullisesti. Nyt kuitenkin valitukset ovat aiheuttaneet sen, että kannanhoidolliset metsästykselliset on ajettu umpikujaan, oikeudet ovat panneet toimeenpanokieltoja, ja tilanne on mahdoton. Nämä venyvät niin pitkiksi, että jää kokonaisia metsästyskausia käyttämättä, ja voi olla, että nämä valitukset ajavat tilanteen entistä vaikeammaksi. Ja niin kuin Suomen Metsästäjäliitto on vastuullisesti esille tuonut, meidän pitää jopa lainsäädäntöä vahvistamalla ja muuttamalla tehdä ne korjaukset, että kannanhoidollinen suurpetojen metsästys jatkossa on mahdollista, jos ei se muuten enää ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.39 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan erinomaisen lausunnon on maa- ja metsävaliokunta tehnyt. Kiitoksia valiokunnalle ja valiokunnan puheenjohtajalle hyvästä työstä.

Susitilanne varsinkin itärajan kunnissa ja monessa muussa kunnassa Suomessa on aivan hälyttävä. On naurettavaa, että on Luonnonvarakeskus ja virallisissa tiedoissa Ilomantsissa on vain muutama susi, vaikka niitä on kymmeniä. Viime viikolla minulle lähetettiin kuva, jossa muuan tytär, perheen tyttö, oli tulossa, pieni tyttö, koulusta ja taksiautoilija oli nähnyt ja kuvannut siihen paikkaan, mihin tienristeykseen se tytär, pieni tyttö, piti jättää, että tyttö pääsee sitä metsätietä pitkin kotiin. Eipä voinut siihen tietenkään tytärtä jättää, vaan hänet vietiin kotiin asti. Eihän se taksimies semmoista voi, kun susi odottaa siinä ikään kuin valmiina.

Arvoisa puhemies! Tilanne on niin vakava, että nyt on maa- ja metsätalousministeriön ja Luonnonvarakeskuksen puututtava tähän tilanteeseen ja myös poliisien on tartuttava tähän tilanteeseen. [Petri Huru: Juuri näin!] Jos tähän ei tartuta, tähän susien määrän valtavaan kasvuun, niin meillä on kohta käsillä sellainen tilanne, että joku pieni lapsi menettää henkensä. [Puhemies koputtaa] Uskon, että siihen puututaan, [Petri Huru: Kyllä, juuri näin!] mutta nyt on todella kiire.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

17.40 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ole ylpeä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä. Olen ollut mukana valmistelemassa vastalauseita, mutta en siinä ole kuitenkaan mukana, koska olin koronakaranteenissa kyseisen päätöskokouksen aikana. Pidän hyvin valitettavana sitä, että maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö on sivuuttanut tieteellisen asiantuntemuksen ja kiirehtinyt esittämään suden metsästyksen helpottamista, vaikka juuri odotimme Luonnonvarakeskuksen arviota siitä, miten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

suden suotuisan suojelun taso määritellään. Aivan vastikäänhän Turun hallinto-oikeus päätti kumota Somerniemelle myönnetty kolmen suden metsästysluvut [Mikko Savolan välihuuto] viitaten siihen, että jos perustellaan kannanhoidolla, [Puhemies koputtaa] niin sillä pitää olla kannanhoitoon liittyvä, [Puhemies: Kiitoksia!] luontodirektiivin perusteluihin liittyvä tavoite.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

17.41 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valiokunta todellakin pitkään teki tätä arviointia kansalaisaloitteen osalta ja päätyi näihin lausumiin, mitä on. Itse nostan kuitenkin länsisuomalaisena kansanedustajana esille sen yhden merkittävän asian: tämän suden suotuisan suojelun tason määritelmän, että jos sen geneettinen pohja ei ole riittävän hyvä, niin kannanhoidollinen metsästys ei olisi mahdollista. Täytyy sanoa, että sen sijaan, että meillä on jo nyt varmasti melko paljon niitä susia siellä läntisessä Suomessa, se tarkoittaisi, että meillä voisi olla vaikka 300:n suden kanta. Koska geneettinen pohja ei ole tyydyttävä, niin kannanhoidollista metsästystä ei voitaisi suorittaa, ja siihen tarvitaan silloin poliittisia päätöksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand. [Mikrofoni on kiinni — Joakim Strand: Ehkä mikkikin on päällä.]

17.42 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tack för talturen. Haluan myös kiittää valiokunnan puheenjohtajaa sekä jäseniä. Norrback ja moni muu ovat tehneet siellä ansiokasta työtä.

Oltiin kollega Adlercreutzin kanssa Björköbyssä noin kuukausi sitten tutustumassa saariston lampaisiin, ja kun päästiin veneestä saareen, niin alkoi tulemaan raadeltuja lampaita vastaan — edelleen hengissä, mutta susi oli luultavasti ollut siellä alle tunti ennen meitä. Vieläkään sitä ei olla päästy poistamaan. Oli aika ikävän näköistä, kun nämä isännät, jotka eivät olleet viitsineet ottaa aseita mukaan, sitten kivillä siellä lopettivat näitä lampaita. [Tuomas Kettunen: Todella surullista!] Sieltä on kymmeniä ja kymmeniä löytynyt. Olisi ehkä toivonut, että osa tästä porukasta olisi ollut silloin mukana. Mielestäni on täysin päivänselvää, että vuonna 22 tällaisista asioista täytyy pystyä päättämään siten, että ihmisillä on turvallinen olo ja että pystyy elinkeinoa järkevästi harjoittamaan.

Det är helt klart att vi måste göra allt för att få till stånd en sådan typ [Puhemies koputtaa] av vargförvaltning att människorna har förtroende för myndigheter.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

17.43 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kansalaisaloitteen tarkoituksena on turvata mahdollisuus asua maaseudulla, ettei kävisi niin kuin me kuulimme äsken edustaja Strandilta. Meidän tulee taata lemmikkien ja ihmisten turvallisuus ja liike-elämän palvelut sekä suojella kansainvälisesti ainutlaatuista, uhanalaiseksi luokiteltua metsäpeuraa.

Olemme monta vuotta yhdessä maaseudun kollegoiden kanssa tehneet työtä, jotta löytäisimme ratkaisun kasvavaan susiongelmaan. Annan täyden tukeni kansalaisaloitteeseen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

sisältyville ehdotuksille, kannatan maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotusta ja samalla yhdyn valiokunnan lausumiin. Susi ei kuulu taajaan asutuille alueille.

Haluan samalla kiittää valiokunnan puheenjohtajaa Anne Kalmaria hyvästä johtamisesta valiokuntatyöskentelyssä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

17.44 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta, niin kuin on todettu, paneutui asiaan todella syvällisesti. Tässä on taas syksy tullut, ja ensimmäisiä metsästyskoiran puolikkaita, valokuvia on ruvennut tulemaan sähköposteihin. Siis käytännössä tarkoittaa, että tänäkään syksynä ei koirien kanssa metsälle päästä, erityisesti Kainuussa, Pohjois-Karjalassa, mutta iso populaatiohan on myös Varsinais-Suomessa.

Kannanhoidollisen metsästyksen tarkoitushan on pitää kanta kurissa mutta myös arkuuttaa eläintä, jotta se ei tule sinne pihoille. Karhun ja ilveksen osaltahan tämä toimii loistavasti. Se, mikä karhun osalta on kannanhoidollinen metsästys ollut, niin karhukantahan on tuplaantunut siitä huolimatta. [Anne Kalmari: Juuri näin!] Näettekö te karhuja ja ilveksiä siellä talojen pihoissa pyörimässä? Ei. [Anne Kalmari: Ei vielä!] Tuo metsästyslain muutos, mitä tuossa esitetään, on välttämätön, ja ensi talvena on saatava metsästys käyntiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

17.45 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Itse asiassa koko tästä suden ja karhun metsästämisestä ja kannanhoidollisesta metsästyksestä valitettavasti on tullut tämmöistä juristeriaa ja tämmöinen korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuksien ja eduskunnan ja kansanedustajien välinen ikään kuin köydenveto, ja pidän sitä todella valitettavana. Minun mielestäni kansanvaltainen järjestelmä eli demokratia on sen takia tähän maahan luotu, että kun meillä on asioita, jotka ovat moniselitteisiä ja joissa intressejä on moneen suuntaan, niin silloin niiden henkilöiden, jotka edustavat kansaa, pitäisi tehdä päätös, mitä tehdään. Ja minun mielestäni, jos eduskunta tämän nyt hyväksyy, niin silloin se tarkoittaa sitä, että kansanedustajien enemmistön tahto on se, että kannanhoidollista metsästystä harjoitetaan Suomessa. [Anne Kalmari: Kyllä!] Se pitää tietenkin tehdä niin, että me otamme huomioon kestävän susikannan, kestävän karhukannan, ilveskannan ja teemme järkeviä päätöksiä, eikä kukaan [Puhemies koputtaa] täällä kyllä kiilusilmäisesti metsästä. [Anne Kalmari: Vastuullinen puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

17.47 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellä tässä oli edustaja Strandilta erittäin väkevä puheenvuoro ja esimerkki siitä, mitä ongelmia sudet aiheuttavat. Tässä on ehkä hyvä muistuttaa päättäjiä, että kannattaa laskeutua ja jalkautua näkemään näitä ongelmia ja kuuntelemaan suomalaisia metsästäjiä niin, että ideologiat jätetään kotiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

17.47 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannanhoidollista metsästystä perustellaan muun muassa sosiaalisen hyväksyttävyyden parantamisella. Silti tänä vuonna, kun maa- ja metsätalousministeriö oli aloittamassa kannanhoidollista metsästystä, juuri suurimmat kiintiöt osoitettiin keskelle erämaata. Mitä tekemistä tällaisella kannanhoidollisella metsästyksellä on sosiaalisen hyväksyttävyyden kanssa tai vaikka ihmisarkuuden lisääntymisen kanssa? Ei yhtään mitään. Sen halu on vain vähentää susien määrää Suomessa. Susia on Suomessa tällä hetkellä noin 300 kappaletta — 300 kappaletta Suomessa. [Petri Huru: Luken mukaan!] Meitä ihmisiä on viisi miljoonaa. Tämä susien määrä on hyvin vähäinen. Tieteellisesti se on aivan liian pieni kanta säilyäkseen tulevaisuudessa. Susi on erittäin uhanalainen laji. Meillä on velvollisuus suojella sitä. Kannanhoidollisen metsästämisen aloittaminen on aivan liian aikaista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Könttä, olkaa hyvä.

17.48 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! En voisi olla enempää eri mieltä edellisen puhujan kanssa tästä aiheesta. Tämä on erittäin outo keskustelu, että susi on Suomessa uhanalainen. No, kyllähän se onkin, mutta jos katsotaan, niin ei siellä rajalla ole passintarkastusta ja kysyt, onko susi nyt suomalainen vai venäläinen — sama susikanta Suomessa, Lapissa ja rajan yli Venäjällä.

Ja niin kuin täällä edustaja Eskelinen aivan oikein sanoi, meillä on ollut suurriistan osalta ilveksen ja karhun kannanhoidollista metsästystä ja 2000-luvulla molempien näiden lajien kanta on kasvanut — molempien näiden lajien kanta on kasvanut. Tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan erittäin loistava asiantuntijatietoon nojautuva ehdotus on sellainen, joka pitää viedä eteenpäin, pitää kerta kaikkiaan viedä eteenpäin. Ja sen jälkeen, kun tämä metsästys mahdollistetaan, meidän tulee huolehtia siitä, että EU-politiikassa Suomi ajaa suurpetojen liitesiiiron nykyisestä suojeltujen luokasta metsästettävien lajien luokkaan. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

17.49 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä täällä vastataan siihen hätähuutoon, joka tuolta suomalaiselta maaseudulta tulee. Siihen hätähuutoon, joka kulminoitui tähän kansalaisaloitteeseen, joka tuotiin meille eduskuntaan käsittelyyn ja jonka nyt maa- ja metsätalousvaliokunnassa me käsitelimme.

Ongelma on ilmeinen silloin, kun kotieläimiä menee, aivan kuten edustaja Strand hyvin kuvasi kuolleita lampaista, menee metsästyskoiria, aivan kuten edustaja Eskelinen kuvasi, ja ylipäättään tuotantoeläimiä, silloin on hätä. Siihen on puututtava, ja ne keinot tulevat nimenomaan metsästyksen kautta. Jos halutaan susi hyväksyttävämmäksi — olen myös sitä mieltä, että susi kuuluu, totta kai, suomalaiseen luontoon — jos se halutaan hyväksyttävämmäksi, niin silloin pitää myös sallia toimenpiteet, jotka tulevat kannanhoidollisen metsästyksen kautta. Nämä kaikki lausumaehdotukset, [Puhemies koputtaa] jotka maa- ja metsätalousvaliokunta jätti, ovat erittäin kannatettavia, [Puhemies: Kiitoksia!] ja ne tulee viedä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Ollikainen, var vänlig.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

17.50 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Vargen hör inte hemma i tätbebyggelse med tamdjur och produktionsdjur. Det berör folks inkomst, trygghet och välmående. Självt jag kommundirektör i en kommun där vargen sprang på skolgårdar och också utanför dagis, och just trygghetskänslan i det här lokalsamhället gjorde att detta skapade en otrygghetskänsla. Det var det som var väldigt illa.

Eliikkä tämä turvallisuuden tunne on todella tärkeä tässä suhteessa, ja haluaisin nostaa sen esille, ja just tämä arkuus, jonka edustaja Eskelinen nosti esille. Kannan tulee olla tasapainossa, ja sen takia myös tämä kannanhoidollinen metsästys on suotavaa tässä suhteessa. Sen takia tuen tätä täysimääräisesti. Tämä mietintö [Puhemies koputtaa] on askel oikeaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.52 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Ihan ensimmäiseksi haluan myös kiittää valiokunnan puheenjohtaja Kalmaria sekä myös koko valiokuntaa pitkästä ja harkinnallisesta työstä asiallisen mietinnön eteen.

Edustaja Pitko tuossa toi esille tämän: Minusta tuntuu, että kohdensitte puheenvuoronne tähän erämaalaumaan, mihinkä kohdennettiin kannanhoidollisia lupia alkuvuodesta. Se oli siellä meillä Kainuussa, Kuhmossa. Annoitte ymmärtää, että kyseinen lauma eläisi erämaassa. Se on erämaata, mutta siellä asuu myös ihmisiä, [Välihuuto] siellä harjoitetaan elinkeinoa.

Tämä viesti on selvä, tämän mietinnön pohjalta viesti on selvä maaseudun lapsille, maaseudun asukkaille, elinkeinonharjoittajille siitä, että teidän turvallisuudestanne pidetään huolta, että teidän turvattomuuden tunteenne häviää, kun vihdoinkin ja viimein voimme harjoittaa asianmukaista ja rauhallista kannanhoidollista metsästystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.53 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi tätä mietintöä kannattaa, ja niin kuin edustaja Hassi täällä sanoi, niin sen yksi suurimpia ongelmia on suoranainen tiedevastaisuus eli se, että ollaan haluttomia edes odottamaan viranomaisten tuottamaa tutkittua tietoa [Keskelä: Sitä tässä on odoteltu! — Petri Huru: Mikä muuttuu koko ajan matkan varrella! — Puhemies koputtaa] ja suotuisan suojelutason viitearvon määrittelyä.

Susi on erittäin uhanalainen ja tiukasti suojeltu, ja en voi ymmärtää tämmöistä argumentaatiota, jossa asetetaan taloudellinen hyöty ja ihmisen hyöty ohi erittäin uhanalaisen eläimen, [Petri Huru: Entä turvallisuus?] jolla ei ole mitään mahdollisuuksia itse myöskään puolustautua ja pitää puoliaan. [Tuomas Kettunen: Oletteko metsäpeuran puolella?] Viimeksi, kun tämmöistä samaa kokeiltiin 2015—2016, susikanta romahti. En näe tälle minäkäänäköistä perustelua tässä tilanteessa [Puhemies koputtaa] ja pidän valitettavana sitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että tämä mietintö on tiedevastainen. [Tuomas Kettusen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Norrback, var vänlig.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

17.54 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiede ei ole niin yksiselitteinen kuin tässä yritetään viestittää. Ruotsissa tehdään ihan toinen arvio, mitä sen määrän täytyy olla, että se geneettinen taso pysyy. Tämä on sellainen asia, että me ei voida olla varmoja siitä.

Myös se raportti, joka tuli, oli aika epämääräinen. Siellä ei ole sanottu aivan tarkkaan, kuinka monta sutta tarvitaan. Myös se jää minun osaltani epämääräiseksi, miten on ollut mahdollista, että me ei osata ratkaista tätä sisäsiitosongelmaa jo, kun kanta on ollut paljon pienempi, kun sen vaara näyttää olevan niin suuri.

Vi ska tro på vetenskapen, men vetenskapen är ju inte enig i det här fallet när vi tittar internationellt. Man gör helt andra bedömningar i andra länder när man [Puhemies koputtaa] tittar på hur många vargar som behövs för att klara av inavelsproblemet. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tack. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

17.55 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suden kannanhoidollinen metsästys on osa EU:n luontodirektiivin mahdollistamaa keinovalikoimaa. Tämä keino on saatava myös meillä käyttöön. Ruotsissa tulkinta on monella tapaa ollut käytännöllisempää esimerkiksi juuri suotuisan suojelutason osalta.

Kiinnitän huomiota siihen, että merkittävää vuoden 2022 kanta-arvioissa on susien selkeä painottuminen Länsi-Suomeen, johon sijoittui noin 70 prosenttia reviireistä. Vastaa-vasti reviirien määrä Itä-Suomessa on pienentynyt. Susien aiheuttamia vahinkoja on voitava rajoittaa.

Yhdyn edustaja Eestilän näkemykseen, että aikamoista tiedettä ja juristeriaa tällaisesta asiasta on saatu syntymään. Se on tietenkin aivan kummallista, että metsästyslupa ehtii jo päättymään ennen kuin valitusprosessi tulee päätökseen. Siinä mielessä tuo lausuma 4 on erityisen onnistunut tässä mietinnössä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

17.56 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nostaisin täällä esiin pari edustajan nostamaa asiaa eli erämaalaumat ja tiedevastaisuuden. Kyllä, kuten myös edustaja Kettunen sanoi, ”erämaa-alueellakin” asuu ihmisiä, ja kyllä heidän turvallisuutensa on ihan yhtä tärkeä kuin kaupungissa asuvien turvallisuus. Mitä tulee tiedevastaisuuteen, niin itse nostaisin kyllä esiin sen, mitä tässä on matkan varrella ollut liittyen tähän susitutkimukseen: on ollut epäselvyyksiä DNA:han liittyen ja kannan määrittämisessä. En väitä, mutta herää kysymys: jos saadaan määritettyä riittävä kanta, mikä ei koko ajan nouse, loppuvatko silloin rahoitus ja työt tutkivilta tahoilta?

Kannatan kyllä tätä tehtyä aloitetta ja kiitän myös valiokuntaa lausunnosta. Toivottavasti tämä etenee ripeästi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tavoitteena tällä debatilla on ollut vähentää keskustelun tarvetta, mutta ei näytä vähenevän. [Naurua] — Edustaja Kalmari, viimeinen debattipuheenvuoro. — Mikrofoni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

17.57 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia hyvästä debatista. Haluan vielä todeta, että metsäpeurakanta maailmassa on alle 2 500 ja susikanta on 300 000. [Jenna Simula: Vihreitä ei kiinnosta!]

Myös haluan nostaa sen, että Ruotsissa kannanhoidollisen metsästyksen perusteena oli nimenomaan näitä sosiaalisen kestävyuden perusteita. Ja tämä geneettinen pohja, jopa kysymyksessä, että jos susia olisi siellä Varsinais-Suomessa tuhat kappaletta, niin riittäisikö geneettinen pohja, jos pelkästään siltä pohjalta arvioitaisiin, ja siellä oli vastaus, että ei, koska se ei kehity suotuisasti. Ja sitä voi miettiä, kuten tässä nousi puheenvuoroissa, että miksi tämä geneettinen pohja oli hyvin vahva silloin, kun meillä oli pieni susimäärä, ja nyt se pikkuhiljaa laskee. En viittaa enempää tähän, mutta jokainen ymmärtää, että jos se oli vahvempi kuin Venäjän populaatiossa, niin jotain outoa täällä oli. [Puhemies koputtaa] — Kiitoksia hyvästä keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoiset edustajat! Tämä taas taitaa olla niitä asioita, joissa syntyy tämmöisiä jännitteitä ja ollaan hyvin selkeästi eri mieltä asiasta. Eduskunnan arvovalta ja tämän instituution arvokkuus edellyttää sitä, että kunnioitetaan toisten mielipiteitä ja tämän keskustelun aikana kuljetaan sillä tavalla eteenpäin.

Jatketaan keskustelua. Mennään puhujalistalle. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.59 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Susi on erittäin uhanalainen Suomen luonnon laji. Valiokunnan mietintö perustuu suden suojelun vaarantamiselle. Olemme jättäneet valiokunnassa vastalauseen edustaja Elon ja Kivelän kanssa. Suden suojelua ei tule tietoisesti romuttaa.

Rehellisesti on sanottava, että susikeskustelu on monesti tuskastuttavan vaikeaa. Tosi-asioihin pohjaamisen sijaan tässä keskustelussa on valitettavan paljon pelon lietsontaa, uskomuksia ja jopa väärää tietoa. Suomessa tehdään kansainvälisesti mitattuna huippututkimusta suden kantaan ja käyttäytymiseen liittyen. Jostain syystä tänäänkin täällä eduskunnassa halutaan kyseenalaistaa tätä asiantuntijatietoa ja tosiasioita, vaikka juuri niiden pohjalta meidän tulisi nämä päätökset tehdä. Nyt valiokunnan esittämä mietintö lähtee tietopohjalta, joka on yksinkertaisesti kestävä. Mietinnössä halutaan madaltaa suden metsästyksen kynnystä, jota voi myös suden kannanhoidolliseksi metsästyksi sanoa, siitähän huolimatta, että tieteellinen tieto ja asiantuntijoiden näkemykset eivät tätä tue.

Arvoisa puhemies! Pohjaksi muutamia tosiasioita:

Susi on Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV mukaisesti suojeltu laji. Tässä liitteessä luetellaan lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua — Suomen poronhoitoalueella olevia susia tämä liite ei koske. Suden kannan taso on asia, josta tässä maassa on haluttu lisää tietoa. Tätä varten on asetettu Luonnonvarakeskus selvittämään, mikä on suden suojelun taso Suomessa. Susia on maailmassa arviolta 200 000—250 000. Viimeisimmän arvion mukaan näistä on Suomessa noin 290—320 sutta. Asiantuntijoiden mukaan se ei riitä takaamaan suden elinvoimaista populaatiota Suomessa. Tutkijoiden mukaan Suomen nykyinen susikanta on siis aivan liian pieni säilyäkseen geneettisesti elinvoimaisena. Jopa maa- ja metsätalousministeriö toteaa Helsingin Sanomien haastattelussa, että uuden tutkitun tiedon valossa suden kansallista hoitosuunnitelmaa tulee päivittää, ja ennen kuin tämä työ on tehty, ei voida ottaa kantaa kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseen. Suora sitaatti kuuluu näin: ”Nyt ei ole aika hosua, vaan tilanteeseen on perehdyttävä yhdessä.” Tämä olisi aika hyvä ohjenuora myös meille päättäjille, vai mitä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Arvoisa puhemies! Myös se fakta on hyvä muistaa, että sudet, jotka aiheuttavat häiriötä tai vaaraa, voidaan jo nykytilassa poistaa poikkeusluvalla, ja näin myös käytännössä tehdään. Vaikka kannanhoidollisella metsästyksellä väitetään haettavan sitä, että sillä lisätään suden hyväksyttävyyttä ihmisasutuksessa ihmisten silmissä, niin kuitenkin, kun kannanhoidollista metsästystä yritettiin aloittaa tänä vuonna, suurimmat kiintiöt suden tappamiseen myönnettiin keskelle erämaata. Tosiasia on myös se, että Turun hallinto-oikeus on muutama päivä sitten antamallaan päätöksellään painottanut, että sudenmetsästyksen annettavien poikkeuslupien täytyy perustua johonkin muuhun päämäärään kuin vain yleiseen lukumäärän vähentämiseen. Suden metsästäminen ei siis ole mahdollista vain lukumäärän vähentäminen tavoitteena.

Arvoisa puhemies! Kaikista edellä mainituista tosiasioista huolimatta valiokunnan enemmistö tahtoo nyt kiihdyttää sudenmetsästystä. Perusteet ovat vaihtelevia, mutta edellä mainittujen tosiasioiden valossa ne eivät yksinkertaisesti ole kestäväällä pohjalla. Pidän kerta kaikkiaan mahdottomana sitä, että alettaisiin tai edes yritettäisiin alkaa luvallisesti kiintiöillä metsästää lajia, joka on määritelty erittäin uhanalaiseksi ja jonka selviytymisen reunaehtojen osalta työ on kesken, ja varmaa ainoastaan on se, että nykyinen taso on aivan liian pieni. Ja vaikka valiokunta näin toivoo, että tämä metsästys käynnistettäisiin, en tiedä, uskooko se itsekään, että nämä reunaehdot täyttyvät ja sitä päästäisiin toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! Moni suomalainen pelkää sutta, erityisesti susireviireillä asuvat. [Petri Huru: Syystäkin!] Ymmärrän tämän pelon hyvin. En ole itse koskaan tavannut sutta, mutta liikun paljon luonnossa, ja jos kohtaisin suden, aivan varmasti ensireaktio olisi paeta. Harva suomalainen on sutta koskaan kohdannut, sen verran harvinaisesta eläimestä on kyse. Mutta petoeläimen pelko on silti luonnollista, se lienee meillä geeneissä. Samoin susi pelkää ihmistä, [Anne Kalmari: Ei pelkää! — Hannu Hoskonen: Ei pelkää enää!] kun se luonnossa sen kohtaa. Mutta näitä kohtaamisia tulee silti. Siksi jo nykyinen lainsäädäntömme mahdollistaa ihmiselle vaaraksi olevan suden lopettamisen. Siitä, toimiiko tämä prosessi optimaalisella tavalla, voidaan käydä keskustelua, mutta kiintiömetästystä ei tarvita vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen.

Toinen seikka on se, että suden ja ihmisen yhteiselon turvallisuutta voidaan edistää myös monella muulla tavalla kuin ampumalla susia. Huonosti toteutettuna, kuten valitettavasti usein käy — kuten esimerkit ovat lähihistoriassamme näyttäneet — metsästys vain pahentaa ongelmia. Susien aiheuttamia vahinkoja voidaan torjua esimerkiksi tiedon lisäämisellä, paremmilla aitauksilla eläimille, laumanvartijakoirilla ja muilla keinoin, kun taas susipelkoa voidaan monella tavalla myös lieventää. Luonnonvarakeskuksen SusiLIFE-hanke tekee tässä todella arvokasta työtä, ja sitä työtä täytyy hyödyntää.

Kolmas on se, että lopulta myös on väistämätöntä, että susi ja ihminen kohtaavat ja siitä aiheutuu myös ristiriitoja, ihminen on levittäytynyt Suomessa sen verran laajalle, myös sinne erämaiden keskelle, kuten täällä äsken kerrottiin. Susi ei pääse näkymättömiin. Ei ole mitään asumaton erämaata, mihin Suomessa susi voi paeta. Ihmisiä on Suomessa yli viisi miljoonaa, susia vain 300. Kumpi onkaan tullut kumman reviirille?

Arvoisa puhemies! Pelkoja suden suhteen myös lietsotaan aivan suhteettoman paljon. Milloin on kyse koirasusista, milloin susia on Suomessa tuhansia, ja milloin kerrotaan varmana tietona, että minä tahansa päivänä susi hyökkää ihmisen päälle. Maailmassa on paljon... [Anne Kalmari: Ei ole koirasusia? — Hannu Hoskonen: On, hyvänen aika!] Suomessa ei ole tosiaan koirasusia ja susia on vain 300 ja susi on viimeksi hyökännyt ihmisen kimppuun 1800-luvulla. Haluan kysyä ja toivon, että jokainen voimme itseltämme kysyä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

millainen on suomalainen luontosuhde, joka ei kestä muutamaa sataa sutta luonnossamme? [Petri Huru: Maalaisjärkinen!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Myllykoski.

18.06 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Täytyy edellä puhetta johtanutta puhemies Rinnettä kiittää huomiosta. Kyllä itsellenikin tuli hieman paha olo siitä, että huutele on niin voimakasta tässä salissa silloin, kun ollaan eri mieltä. Ainakin omalta osaltani koetan, vaikka se joskus lipsahtaa itselläkin, kunnioittaa kuitenkin toisten puheenvuoroja.

Sutta on suojeltava, sillä se kuuluu Suomen luontoon, ja kannanhoidollinen metsästys tulee olla osaavissa käsissä, ettei käy niin kuin kävi viimeksi. Se oli valitettavaa, ja sen takia me käydään tätä keskustelua, kylläkin perustellusti.

Ja niin kuin aiemmin sanoin, valiokunta teki erittäin laajan ja hyvän ja harkintaan perustuvan mietinnön, jossa lausumat ovat kuitenkin sellaisia, että ne eivät johda suoranaisesti suden metsästyksen aloittamiseen vaan sitä tehdään... [Hälinää — Puhemies: Jatkakaa!] ...siihen annetaan se mahdollisuus, kun kantaa arvioidaan. Ja kuten debatissa toin esille, tämänhetkisessä kannan arviossa on niin vahvasti tämä geneettinen pohja esillä, että jo sen arvioimiseksi, etteikö lukumäärä olisi missään vaiheessa se signaali, että voidaan kantaa hoitaa, on niin paljon vastakkain sen suhteen, mitä me Länsi-Suomessa tällä hetkellä jo kohtaamme. Mikäli edelleen pidettäisiin kiinni yksinomaan siitä, että tavallaan vain geneettinen raja-arvo on suotuisan kannanhoidon kannalta määräävä tekijä, se johtaa siihen lopputulokseen, että meillä läntisessä Suomessa voisi olla vaikka se 500 sutta.

Minun mielestäni pitää olla myös sosioekonominen peruste sille, kun ihmisten pelko ja pihasusien vierailut ovat jo arkipäivää. Minä ymmärrän pihasusia, jotka hakevat uutta reiviä. Yleensä ne eivät ole niitä, jotka vierailevat pihassa säännöllisesti ja aiheuttavat haittaa, mutta eipä noita vahinkotilastoja tarvitse kovin pitkälle muistella, kun sieltä löytyy satoja lampaita, kymmeniä nautoja, koiria, myös muita kuin metsästyskoiria, ja kyllä minä pidän sitä ensiarvoisen tärkeänä, että meillä hirvikannan osalta on mahdollista käyttää koiraa hirvikannan niin sanotusti aisoissa pitämiseen, sillä hirvi jos joku on sellainen eläin, joka aiheuttaa tässä maassa ehkä eläimistä kaikkein eniten surua ja murhetta liikenneonnettomuuksien muodossa, joten kyllä sen kannan osalta pitää olla harkintaa.

Tässä tuotiinkin jo esille edustaja Kalmarin osalta tämä metsäpeuran harvinaisuus kontrastien harvinaisuus, ja jossain kohtaa ihmisen pitää luonnon tasapainon kannalta harkintaa kyetä käyttämään myös niin, että kantaa pitää pystyä arvioimaan jotakin eläintä suojelukseen toinen eläin vaakakupissa, ja sitä kautta myös ihmisen pitää olla siihen valmis.

Arvoisa herra puhemies! Me menemme nyt tällä ja äänestämme tästä ensi viikolla, ja toivotaan, että kun tämä kannanhoidollinen metsästys tulee, niin se onnistuu niin hyvin harkiten ja erityisesti kunnioittaen, että meillä suotuisan suojelun taso ei vaarannu, ja se pystytään arvioimaan niin oikeudenmukaisesti, että kanta säilyy hyvänä ja meillä on susi vastakin luonnossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Norrback.

18.11 Anders Norrback r: Tack, ärade talman! Jag vill börja med att ännu en gång tacka initiativtagarna till medborgarinitiativet. Det har gett oss möjlighet här i riksdagen att fördjupa oss i problematiken. I jord- och skogsbruksutskottet har vi haft en djupgående ge-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

nomgång av problematiken. Min personliga åsikt är tydlig: vargen hör till den finska naturen, men den hör inte hemma i kulturlandskap. Denna åsikt betyder i förlängningen att vargen behöver beskattas så att den återfår sin rädsla för människan.

Det andra jag vill betona är att jag ser frågan om vargen som en fråga om vår natur. Jag vill att vargfrågan ska behandlas som en fråga som i första hand utgår från människans samspel med naturen och inte som i dag, när den i första hand hanteras via juridiska hårklyverier. Något är fel i dagsläget när det är domstolarna som styr vår vargpolitik.

Arvoisa puhemies! Susipolitiikka luo tunteita ja herättää keskustelua. Miksi? Luulen, että se johtuu siitä, että susi on petoeläin, joka ehkä muita petoeläimiä enemmän vaikuttaa sen alueella asuvien elämään. Susi luo pelkoa ja epävarmuutta alueiden asukkaille. Se aiheuttaa suurta haittaa kotieläimille. Se vaikuttaa elinympäristöömme ja elintapaamme ratkaisevalla tavalla.

Oman kokemuksen kautta voin todeta, että tuotantoeläinten pitäminen alueella, jolla on tiheä susikanta, on haastavaa. Tämä tuli viimeksi esiin viime lauantaina, kun henkilökohdaisesti sain tiedon, että viiden suden lauma vaeltelee meidän laitumen ulkopuolella.

Ärade talman! Människan är en del av naturen. Vi kan inte både äta kakan och ha den kvar. På Björköby i Korsholms kommun håller vår nuvarande vargpolitik på att avsluta en flera hundra år gammal tradition. 2020 dödades över hundra vargar, om jag minns rätt var det närmare 150. I våras upptäcktes en varg i området. Denna var med nuvarande lagstiftning omöjlig att åtgärda innan den har förorsakat skada. Resultatet var att historien upprepade sig, precis som ledamot Strand redogjorde för. Han hade möjligheten — eller var tvungen — att besöka platsen, om jag får säga så.

Nu tappar vi sannolikt den biologiska mångfald som betande djur har gett oss i det här området i flera hundra år. Ett annat exempel: i min by har vi exempel på sådana familjer som under vissa perioder har vargbesök på sin gårdsplan dagligen. Barnen i familjerna undrar förstas varför de inte får leka i skogen i dag. Många känner sig hjälplösa och övergivna av samhället när åtgärder inte får vidtas. Andra blir desperata. Lagbrott som tjuvjakt ska ju alltid fördömas och bestraffas, men något är fel i vår politik om i övrigt hederliga medborgare med inte ens en fortkörningsbot överväger olagliga åtgärder.

Arvoisa puhemies! Voin lasketella lukuisia esimerkkejä siitä, miten sudenhallintamme on epäonnistunut ja miksi se tulisi uudistaa. En edes maininnut suden vaikutuksia metsästyskulttuuriimme. Valiokunnan mietintö on ensimmäinen askel oikeaan suuntaan, jos haluamme suojella paitsi niin maaseudun kuin saariston asukkaita myös susia. Tarvitsemme toimenpiteitä, jotka pysäyttävät kehityksen nopeasti kasvavista susikannoista kärsivillä alueilla, joissa susi ei näe ihmisiä uhkana. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus suojella lemmikkejään ilman pelkoa rikollisen leimasta. Meidän on kuunneltava enemmän ihmisiä, jotka elävät luonnossa ja sen kanssa.

Luonnonsuojelun tulee olla luontomme suojelus, ei laillisten harjoitusten leikkipaikka. Tuen täysin valiokunnan mietintöä. Jos hyväksymme sen, sekä ihmiset että susi voivat elää parempaa elämää tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

18.15 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Susiasiat ovat olleet jo pitkään suuremmassa solmussa kuin ne ovat olleet 200 vuoteen, vaikka kaikki ratkaisun avaimet ovat olleet olemassa. Nyt ne ratkaisut on kirjoitettu tähän valiokunnan mietintöön, 21-sivuiseen paperiin, jossa käsitellään asiaa täysin kiihkottomasti ja laajasti eri näkökulmat huomioiden. Sen takana olivat lähes kaikki puolueet ja valiokunnan jäsenet. Sanoisinkin, että tämä on nyt tekemistä vaille valmis.

Kansalaisten viesti on ollut selvä jo kauan. Susiongelmille on vihdoinkin saatava toimivat ratkaisut, ja siihen tämä mietintö tähtää. Hallituksen on ryhdyttävä asiassa toimeen mitä pikimmiten. Tilanteen ei saa enää antaa pahentua piiruakaan, sillä siitä kärsivät entisestään eivät pelkäästään susialueilla elävät ihmiset ja luottamus viranomaisiin vaan myös itse susi. Suden suojelu on saanut ajan saatossa tarpeettoman suuret mittasuhteet, eikä se todellakaan ole ollut itse eläimen etu, päinvastoin. Susiviha on kasvanut, eikä se viha herkästi häviä, mikä on täysin ymmärrettävää.

Mietintöön jätetty vastalause ei toimi suden edun mukaisesti, suomalaisten edusta puhumattakaan. Kanta on suurentunut ja ongelmien ja haittojen määrä kasvanut, eikä niihin ole ollut tiukan suojelun takia tarpeeksi keinoja puuttua. Ja niitä keinoja, mitä on ollut, ei ole uskallettu käyttää. Esimerkiksi häirikkösusien poisto ei ole tapahtunut niin joustavasti kuin pitäisi. Suojelua on harjoitettu lähestulkoon keinolla millä hyvänsä piittaamatta seurauksista. Siinä ei ole huomioitu maaseudulla asuvien ihmisten sosiaalista kantokykyä, ei liioin suden vaikutusta uhanalaiseen metsäpeurakantaan, eikä ole välitetty myöskään turvallisuusnäkökulmista tai elinkeinon harjoittamisen edellytyksistä.

Arvoisa puhemies! Kun susi ei pelkää ihmistä, ollaan ongelmissa. Sen sekä kannansäätelyn vuoksi kannanhoidollinen metsästys on yksiselitteisesti mahdollistettava. Se vaatii muutoksia lainsäädäntöömme, mutta samanaikaisesti on vaikutettava yhteistyössä muiden maiden kanssa EU:ssa siten, että susi siirrettäisiin luontodirektiivin tiukasti suojelluista lajeista metsästettävien lajien liitteeseen, kuten mietintömme ehdottaa. Nyt on se viimeinen hetki, kun suunta on vihdoinkin käännettävä. Kenenkään selän taa ei enää saa piiloutua, ei EU:n, ei virkamiesten. Susialueiden ihmisten hätähuuto on kuultu, ja meidän poliitikkojen tehtävä on ratkaista tilanne viimein. Susi tappaa lampaita laitumille, metsästyskoiria kesken jahdin, tunkeutuu navetoihin sisään ja pihapiireihin vieden lemmikkikoiria jopa ihmisen näköetäisyydeltä. Susi kuuluu Suomen metsiin, muttei ihmisten pihoihin. Ihmisarkuus on palautettava.

Arvoisa puhemies! Samaa sutta metsästetään niin Virossa kuin Ruotsissa, eikä se ole unionille tai suojelulle ongelma. Täällä Suomessa esteet on luotu itse, ja ne pitää nyt vihdoinkin ja viimein purkaa. Kuten jo sanottua, nyt toimeen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ollikainen.

18.19 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Vargen har skapat debatt, väcker och har också väckt mycket känslor, vilket vi har sett här. Inte utan orsak, och tack till alla som har undertecknat det här medborgarinitiativet.

Det är för mig helt klart att vi behöver en stamvårdande jakt, så är det. Och ett stort tack till jord- och skogsbruksutskottet för det betänkande som man har gjort. Vargen hör inte hemma i tätbebyggelse bland tamdjur och produktionsdjur. Det berör folks inkomst, trygghet och välmående. Ytterligare har vargen på många orter också ställt till det för den en-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

skilda individens ekonomi. Därför behöver vi nu skapa en förändring där man inte längre ska behöva vara rädd om sina djur som betar.

Vargen är i grunden — som jag har förstått det — ett skyggt djur och ska så förbli, tycker jag. Notera: detta handlar inte om att utrota vargen, utan om att hålla stammen i balans. Jag anser att det här ska vara helt möjligt.

Exemplen där vargen förstört är många. Vi har hört här då ledamot Strand väldigt beskrivande tog upp då han besökte Björkö i Korsholm, där då vargen störde och också rev fåren som varit på sommarbete. Och precis som det framkom här så handlar det om biologisk mångfald och en landskapsvård, att utföra den här kulturella gärningen att ha fåren över sommaren ut i skärgården. Det här skedde 2020, det här skedde i år, och det handlar om hundratala får.

Det väsentliga nu är att lagberedningen inleds och den stamvårdande jakten kan göras. Jakt på varg i stamvårdande syfte har flera positiva effekter. Förutom att den stamvårdande jakten minskar skador som vargen orsakar, bibehåller vargen sin skygghet för människan. Således hålls den i vildmarken där den hör hemma. Den ska inte vistas kring husen där människor bor och djur håller till. Den stamvårdande jakten minskar också på skador som förorsakas på jakthundar.

Det är bättre att ha en omfattande reglerad, kontrollerad jakt än en omfattande tjuvjakt, som säkert också kan ha förekommit, vilket riskerar göra vanliga hederliga medborgare till förbrytare bara för att de vill skydda sin egendom och upprätthålla sin livskvalitet.

Det är en fråga om att kunna leva kvalitativt även på landsbygden. Ingen ska behöva vara rädd för att rovdjur angriper vare sig människor eller husdjur. Därför behöver vi stifta en lag om stamvårdande jakt på varg, och det här betänkandet är nu ett steg i rätt riktning.

Arvoisa puhemies! Sudet herättävät monia tunteita, kuten myös tässä on tullut esille, ja syystäkin. Sudet ovat käyneet pihoilla, ja pihakäynteistä kärsivät asukkaat. He kertovat, että he ovat peloissaan kouluun kulkevien lasten puolesta.

Olin ennen eduskuntaa, kuten tässä jo mainitsin, kunnanjohtajana Vöyrin kunnassa, ja keväällä 2018 yksi häirikkösusi aiheutti todella suurta turvattomuuden tunnetta kunnassamme ja varsinkin Oravaisissa. Susi liikkui ympäri kuntaa. Tämä susi repi muun muassa koiran, siis perheenjäsenen, hengiltä 300 metriä päiväkodista, 400 metriä koulusta. Myöhemmin susi liikkui myös koulun pihalla, ja silloin laitettiin myös niin sanottuja susikyttejä. Eliikkä siinä oli turvattomuuden tunnetta aika paljonkin. Viimeisten viikkojen tai kuukausien aikana on myös kotikunnassani Maalahdessa havaittu susia.

Sudet eivät kuulu tiheään asutetuille alueille. Niiden ei tule liikkua ihmisten, tuotantoeläinten ja kotieläinten joukossa. Tiedetään muun muassa, että susi on aiheuttanut mittavia vahinkoja Björköbyssä, mistä tuossa just mainitsin.

Eliikkä nyt tarvitaan metsästyslakiin tämä kirjaus, joka määrittelee kannanhoidollisen suden metsästyksen. Kannatan tätä, ja tämä on askel oikeaan suuntaan. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

18.24 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Kaksi vuotta sitten tässä salissa avattiin suden kannanhoidollista metsästystä koskevan kansalaisaloitteen käsittely. On todella sääli, ettei jo silloin täällä eduskunnassa ole proaktiivisesti tartuttu susien aiheuttamiin ongelmiin, mutta onneksi kansalaiset ymmärsivät tilanteen vakavuuden. Kiitos vielä kertaalleen kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

salaisaloitteen alullepanijoille ja nyt myös maa- ja metsätalousvaliokunnalle tästä työvoimasta. Toivoin hartaasti silloisessa puheenvuorossani, että ratkaisut tehtäisiin ilman isompia intohimoja kumpaankaan suuntaan ja asiassa kuultaisiin myös kentän ääntä tarkalla korvalla. Nyt näyttää, että järki voittaa. Aloitteen tarkoituksena ei ole poistaa sutta Suomen luonnosta, vaan taustalla on aito huoli maaseudulla asuvan väestön ja heidän kotieläintensä turvallisuudesta, suomalaisille tärkeän koirametsästyksen rapautumisesta ja suden maaseudulla elinkeinoille aiheuttamista vahingoista.

Puhemies! Vihdoin hyvin perusteellisesti laadittu valiokunnan mietintö on valmistunut, ja näyttäisi siltä, että olemme menossa kohti suden kannanhoidollista metsästystä täällä Suomessakin. Tämä on oikea suunta. Harmillisesti mietintö ei ole aivan yksimielinen: vihreiltä puuttuu edelleen pitkän ja seikkaperäisen selvityksenkin jälkeen ymmärrys susialueilla elävien ihmisten arjesta ja susien aiheuttamista ongelmista, vaikka lähes poikkeuksetta valiokunnan saamissa lausunnoissa katsotaan, että suden kannanhoidollinen metsästys on osa EU:n luontodirektiivin mahdollistamaa keinovalikoimaa. Viimeistään tämän mietinnön pohjalta tuli todistettua, että tukea kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseen tulee lähes kaikkien puolueiden edustajilta. Nyt on tekojen aika.

Loppuun vielä metsästäjille: Meitä on Suomessa yli 300 000. Meillä on yhteinen, perinteikäs, arvokas harrastus, mikä on monille myös paljon enemmän. Se on elämäntapa. Ei nälvitä toisiamme, vaan pidetään yhtä. Se takaa myös tuleville sukupolville tärkeän metsästyskulttuurin säilymisen. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro! — Jari Myllykoski: Täytyy myöntää, hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Strand.

18.27 Joakim Strand r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Tässä ovat edustajat Ollikainen ja Norrback ja Koponen ja Simula ja Östman ja Savola ja Kettunen ja Myllykoski ja moni pitäneet erittäin hyviä puheenvuoroja. Ehkä muutama pointti vielä debattipuheenvuoroni lisäksi.

Några grejer ännu som tillägg till den här debatten vi förde tidigare. Någonting som har förvånat mig är nog dels en typ av demokratiförakt, att man inte har respekt för det att en väldigt stor del av de demokratiskt folkvalda i denna sal vill ha och har länge velat ha till stånd stamvårdande vargjakt. Att man på något sätt inte respekterar det, att man inte heller visar respekt för de människor som har vargen nära inpå sig i vardagen, det är någonting jag inte förstår, då man annars ger sig ut för att vara väldigt liberal, men ändå inte vill tillåta att människor ska få leva i trygghet hemma där de bor.

Tässä on jotain, mitä en itse ymmärrä, kun jotenkin ei millään tavalla kunnioiteta niitten ihmisten pelkoa, joita tämä aidosti koskee. Miksei heille suoda sitä turvallista arkea? En voi ymmärtää. Ja kun puhutaan hyväksyttävyyden lisäämisestä asutuskeskuksissa — siis ei-hän susi kuulu millään lailla asutuskeskuksiin.

Jag har liksom ingen förståelse för att vargarna skulle höra hemma i tätort. Det är liksom helt otroligt. Om man tänker på ordningslagen, som också stipulerar att hundar ska vara kopplade i tätort — varför skulle vargar få röra sig fritt i tätort på skolgårdar?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Koirien tulee olla kytkettynä taajamissa. En ymmärrä, miksi susi saisi liikkua koulupihoilla — aivan käsittämätöntä.

Tidigare hörde man också argument om att eftersom vargen inte har gått åt människor på hundra år så är de ofarliga. Nå, inte har ju heller något lejon gått åt människor på hundra år i Finland, men vi har inte haft några lejon heller i bebyggelse på hundra år. Det betyder inte att man tar hit och kastar in något lejon på en skolgård. Man måste förstå att det handlar om farliga djur som människor har en befogad rädsla för. Jag skulle vilja fråga dem som motsätter sig i det här: Tycker ni det är okej att vi har kommuner som skickar barn med taxi till skolan på grund av vargen?

Onko teidän mielestänne normaalia, että taksilla viedään lapsia kouluun susista johtuen? [Anne Kalmari: Ei ole!] Tässä nimenomaan edellinen puhuja, edustaja Ollikainen, toimi Vöyrillä kunnanjohtajana, ja siellä susitaksit pyörivät useamman kuukauden ajan, ja ilmeisesti Itä-Suomessakin on vastaavia tilanteita. Mielestäni on täysin absurdia ja käsittämätöntä, että viedään lapsia taksilla kouluun — på grund av att vi har vargar.

Någonstans borde någon klocka ringa och också visa respekt för de människorna, för det handlar också om förtroende för våra myndigheter.

Tässä on kyse myös luottamuksesta viranomaisiin. Mielestäni se on myös tärkeää huomioida.

Men jag tror att det mesta blev sagt där i debatten, så jag avslutar här, men önskar att man skulle visa lite respekt och förståelse för de människor som det här faktiskt gäller. [Peter Östman: Bra tal, ledamot Strand! — Petri Huru: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hassi.

18.30 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on ajoittain hiukan kiivaan sävyinen, mutta luulin, että me olemme kuitenkin yhdestä asiasta yksimielisiä, ja se on se, että häirikkösudet, vaaraa aiheuttavat sudet pitää voida ampua. [Välihuutoja] Minulla on se käsitys, että sitä menettelytapaa tässä asiassa on mahdollista parantaa. Luulen, että valtaosa niistä ongelmista, mitä tässä on tuotu esille, korjaantuisivat sitä kautta.

Mutta pidän valitettavana sitä, että valiokunnan enemmistö ei ole halunnut toimia parhaan tutkitun tiedon pohjalta. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Istuvan hallituksen ohjelma lupaa, että päätöksiä tehdään tietopohjaisesti. Valiokunnan enemmistö ei ole tältä pohjalta halunnut lähteä vaan on halunnut lähteä kiirehtimään susien ampumisen helpottamista odottamatta maan parhaiden asiantuntijoiden eli Luonnonvarakeskuksen arviota siitä, mikä on suden suotuisan suojelun taso. Tässä syyskuussa ilmestyneessä Luken raportissahan todetaan, että se suotuisan suojelun taso riippuu paitsi lukumäärästä myös geneettisestä monimuotoisuudesta. Pitkän aikavälin geneettinen elinvoimaisuus edellyttää niin sanottua efektiivistä populaatiokokoa 1 000, mutta se, mikä lukumäärä tarvitaan, riippuu siitä, miten sudet pääsevät liikkumaan Suomen sisällä — meillähän on tutkimuksissa todettu, että on aika erilliset läntiset ja itäiset susikannat — ja myös, miten susi pääsee liikkumaan sekä itään että länteen rajojen yli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

En vastusta sitä, että sutta metsästetään sitten, kun se suotuisan suojelun taso on saavutettu, mutta olemme siitä varsin kaukana. Olen pahoillani myöskin siitä, että tätä käsitettä ”kannanhoidollinen metsästys” käytetään aivan harhaanjohtavasti. Sillähän keskustelussa tarkoitetaan pääasiassa sitä, että pitäisi pystyä asettamaan tällaisia lukumääräkiintiöitä, montako sutta saa ampua. Keskustelussa edustaja Pitko jo viittasi Turun hallinto-oikeuden tuoreeseen päätökseen, jolla kumottiin kolmen suden kannanhoidollisen metsästyksen lupa Somerniemellä. Hallinto-oikeus katsoo, että tästä Riistakeskuksen päätöksestä ei käy selvästi ja täsmällisesti ilmi, mihin luontodirektiivin mukaiseen hyväksyttävään päämäärään kannanhoidollisella poikkeusluvalla on pyritty. Olen siis sitä mieltä, että jos on kannanhoidollinen metsästys, niin sillä pitää olla kannanhoidollinen tavoite, joksi ei riitä se, että halutaan vähentää susien lukumäärää.

Mitä tulee sitten kansainvälisiin esimerkkeihin, niin ihmettelen sitä, miten on mahdollista, että Virossa pärjätään noin 500 suden kanssa, Liettuassa noin 600:n, Latviassa 900:n, Romaniassa, Turkissa ja Espanjassa tuhansien susien kanssa, jos meillä 300 on liikaa. [Eduskunnasta: Ja Ruotsissa!]

Asia, josta tässä keskustelussa ja yleensä susista puhuttaessa ei puhuta juuri lainkaan, on suden rooli ekosysteemeissä. Toisaalta me maa- ja metsätalousvaliokunnassa olemme moineen kertaan kuulleet, että koska hirviä on liikaa, niin metsää istutettaessa on melkein pakko istuttaa kuusta, koska hirvet syövät muiden puiden taimet, ja se alkaa olla ongelma muun muassa siksi, että ilmastonmuutos helpottaa kaarnakuoriaisia, jotka sitten tuhoavat näitä kuusia. Mikä rooli voisi olla sillä, jos viisaasti säätelisimme susikantaa?

Yellowstonen kansallispuistossa Yhdysvalloissa tehtiin 27 vuotta sitten koe, kun sinne palautettiin 14 sutta ensisijaisesti juuri hirvikannan kurissa pitämiseen, ja tulos oli se, että hirvien määrä stabiloitui, mutta vielä tärkeämpää on, että niiden käytös muuttui. Ne alkoivat varoa avoimia rantoja, mikä tarkoitti sitä, että jokirannoissa kasvillisuus, erilaiset pusi-
kot ja marjat ynnä muut elpyivät, tuli kukkivia kasveja, marjoja, pölyttäjiä, lintuja niiden kanssa. Rantojen eroosio väheni, joet kapenivat, joissa vesi puhdistui. Tuli myös uusia, alueelta jo poistuneita tai harvinaistuneita nisäkkäitä, kuten saukkoja ja majavia. Eli suden palauttamisella oli erittäin dramaattinen myönteinen vaikutus kansallispuiston ekosysteemiin Yellowstonessa.

Minun mielestäni, kun me tutkimme susia, meidän pitäisi tutkia myöskin sitä, mitä ekosysteemipalveluita sudet voisivat Suomessa muun muassa metsänhoidolle tarjota, mutta on selvä, että ihmisten susiin liittyviin pelkoihin ja huoliin pitää suhtautua vakavasti. Maailmalla on kokeiltu ja hyviksi havaittu, toimiviksi havaittu monia keinoja, joita muun muassa edustaja Pitko puheessaan esitteli, joten en toista niitä tässä, mutta näitä keinoja soisin Suomessa aktiivisemmin käytettävän ja myöskin yhteiskunnan niitä tukevan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

18.37 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi tässä sanoi, että tämä kannanhoidollinen metsästys ei ole oikea työkalu tähän ongelmaan. Haluan siksi palauttaa mieleen vähän lähihistorian tapahtumia. [Satu Hassi: Sanaa käytetään väärin!] — Sanoinko väärin? [Satu Hassi: Sitä sanaa käytetään väärin!] — Eli sitä sanaa käytetään väärin. No, yritän nyt sitten tässä käyttää oikeita sanoja.

Suomen riistakeskus, jolla on oikeus myöntää susien metsästyslupia, hylkäsi syyskuussa 2014 poikkeuslupahakemuksen kuuden suden metsästykseseen Toholammin alueella. Lu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

pia oli haettu karjankasvatukselle aiheutuvien merkittävien vahinkojen estämiseksi sekä yleisen turvallisuuden vuoksi. Samana vuonna heinä—elokuussa oli dokumentoitu neljä tapausta, joissa karjalle oli aiheutunut vahinkoa. Sudet olivat tappaneet 19 lammasta, karitsan ja vasikan.

Metsästystä koskevan poikkeusluvan hylkääminen tilanteessa ei mielestäni noudattanut perustuslain takaamia oikeuksia kansalaisten turvallisuuteen ja kotirauhaan. Riistakeskusten päätös sai minut laatimaan kirjallisen kysymyksen asiasta vastaavalle ministerille. Silloisen ministerin epämääräiset vastaukset saivat minut ymmärtämään, että meillä on vakava ongelma, joka tulee kasvamaan, ja se on nyt edessämme. Ihmisarkuuden menettäneet sudet eivät käyttäydy tällä hetkellä lajille tyypillisesti ja aiheuttavat turvallisuushkan väestölle, karjalle ja metsästykskoirille, niin kuin me kuulumme myöskin Strandin kertomuksesta siitä, mitä hän sai nähdä kesän aikana siellä Vaasan saaristossa. Susista on tullut toistuva ongelma yhä useammalle alueelle maassamme.

Keväällä 2018 tein eduskunnassa toimenpidealoitteen, jossa ehdotin, että suden luokitelusta erittäin uhanalaiseksi eläimeksi käytännössä luovuttaisiin. Jo tuolloin Suomessa liikkui useita susilaumojia lähes koko maassa: Itä-Suomessa ja Kainuun alueella ja myös Turun seudulla ja Pohjanmaalla. Vaadin silloin, että hallitus ryhtyy toimiin salliakseen suden kannanhoidollisen metsästyksen koko maassa.

Värderade talman! Våren 2018 lämnade jag in en åtgärdsmotion i vilken jag föreslog att klassificeringen av vargen som ett ytterst utrotningshotat djur bör ändras. I det läget, redan då, rörde sig ett flertal vargflockar förutom i östra Finland och Kajanatrakten även i Åboland och Österbotten. Jag krävde då att regeringen vidtar åtgärder för att tillåta stamvårdande jakt på varg.

Djurskyddsaktivisterna säger att vi ska lära oss leva med vargen. De vill inte tillåta skyddsjakt utan tror att man kan fördriva vargarna genom att skrämma dem. Det är oförsvarbart att vara så naiv. Det hjälper inte att skrämma vargarna till grannkommunen.

För att råda bot på problemet måste det fällas ett större antal vargar.

Arvoisa puhemies! Keskustelemme vihdoin kansalaisaloitteesta ja maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä, jossa ehdotetaan toimia, jotka luovat puitteet suden kannanhoidolliselle metsästykselle. Lisäksi lain on mahdollistettava tarkempi susikannan koon arviointi, varmistettava lajin puhtaus ja määriteltävä kansallisesti yhtenäinen lähestymistapa uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiselle nykyistä tehokkaammin. Olemme monta vuotta yhdessä maaseudun kollegojen kanssa tehneet työtä, jotta löytäisimme ratkaisun kasvavaan susiongelmaan. Annan täyden tukeni kansalaisaloitteeseen sisältyville ehdotuksille ja kannatan maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotusta ja samalla yhdyin valiokunnan hyviin lausumiin. Susi ei kuulu taajaan asutuille alueille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eskelinen.

18.42 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa puhemies! Kiitos aloitteiden tekijöille ja valiokunnalle hyvästä työstä. Täällä jossain puheenvuorossa asialla ei tuntunut hyvin kiirettä olevan, mutta edustaja Östmanin loistava kuvaus tästä historiasta, miten pitkään tätä on pyöritelty täälläkin talolla, oli hyvä, sillä tässä asiassa mielestäni on päästävä eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Ihmisillä niin taajaan asutuilla alueilla kuin erityisesti maaseudulla on huoli tällä hetkellä susikannan osalta, ja erityisesti kun ne siellä pihapiireissä pyörivät, on niin elinkeinon harrastamisen kuin kotieläintenpidon plus sitten ihmisten arjen kanssa tällä hetkellä aidosti huoli. Minullakin on useita kuvia tältäkin syksyltä jo raadelluista metsästyskoirista, ja se kertoo siitä tilanteesta tällä hetkellä, ja niillä alueilla, missä susikantaa on — erityisesti tuolla meidän puolella Ylä-Karjalassa ja Keski-Karjalassa ja Kainuussa — kyllähän se tänäkin syksynä hirvijahhti ilman koiria ilmeisesti joudutaan pitämään. Esimerkiksi Kainuussa taitaa olla melkein peurakanta tällä hetkellä jo tuhatta. [Raimo Piirainen: Syöty!]

On kuvia myös koulutiellä kulkevista susista syksyn aikaan, ja havaintoja on useita, niin kuin edustaja Hoskonenkin tuossa aiemmin totesi.

Se myös harmittaa, että hieno koirankasvatusharrastus ja metsästyskulttuuri ja metsästysharrastus ovat monilla alueilla vaarantumassa.

Niin kuin tuossa jo debatissa totesin, niin kannanhoidollisen metsästyksen tarkoitushan on pitää se kanta säädellyllä tasolla. Eihän tässä suden suojelua ole kukaan lakkauttamassa, ja susi kuuluu Suomen luontoon, niin kuin täällä on todettu. Tällä kannanhoidollisella metsästyksellä eläin arkuutetaan, ja näinhän se on toiminut karhun ja ilveksen osalta. Näin uskon, että se toimii myös sitten suden osalta.

Toinen asia tietysti on häirikkösusien nopeammat käytännöt ja menettelyt, mitä valiokuntakin on esittänyt, jotta ne pystytään sitten poistamaan, jotta ne eivät tee suurempaa vahinkoa. Lammastiloilla tänä syksynä jälleen kerran häirikkösudet ovat vierailleet.

Ruotsi salli talvella 21—22 luvituksen 33 suden osalta, ja siellähän on jaettu alueittain tämä kannanhoidollinen metsästys, mikä kuulostaa järin järkevältä.

Toinen ongelma ovat tietysti valitusmenettelyt, joita nyt sitten sudenkin osalta, samoin ilveksen osalta ja erityisesti vielä karhunkin osalta tänä syksynä Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa tuli eteen. Meillä on laskettu, että meidän matkailuyrittäjät ja metsästyseurat noin puoli miljoonaa menettivät rahaa tänä syksynä karhunmetsästyksen siirryttyä, ja joku matkailuyrittäjä, useampiakin varmaan, on aikamoisissa vaikeuksissa. Näitten valitusmenettelyjen jouduttaminen ja jonkunäköisen ohituskaistan rakentaminen, jotta pystyttäisiin metsästysaikaan kannanhoidollista metsästystä harrastamaan, olisi äärimmäisen tärkeää.

On helppo tukea valiokunnan lausumaehdotuksia ja toimenpiteitä, ja toivon kovasti, että tässä asiassa päästäisiin eteenpäin pitkän historiapolun jälkeen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savola.

18.46 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan myöskin kiittää näitä kansalaisaloitteen tekijöitä. Maa- ja metsätalousvaliokunnassa tätä asiaa on käsitelty jo melko pitkänkin aikaa ja kuultu laajasti asiantuntijoita ja päästy tähän lopputulemaan, missä nämä valiokunnan lausumaehdotukset ovat, ja tästä nyt sitten pääsee eduskunnan suuri sali päättämään.

Kun tätä keskustelua tässäkin salissa kuuntelee, niin aika vastakkain asettunuttahan se on ja ei voi välttyä myöskään siltä ajatukselta, että riippuen siitä omasta asuinpaikkakunnasta — tuleeko isosta kaupungista vai maaseudulta — on aika erilainen näkemys siitä, mitä tämän susikysymyksen kanssa pitäisi tehdä. Näitä esimerkkejä on aika lukuisia ympäri maata, maaseudulta, hieman taajempaankin asutuista ympäristöistä, missä susi on ongelma. On mennyt tuotantoeläimiä — niin lampaita, karjaa kuin poroja — mutta on mennyt myös kotieläimiä — metsästyskoiria ja niin edelleen — ja tämä on oikeastaan se syy,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

minkä takia tämä kansalaisaloite on tänne tullut. Ihmiset eivät luota, ihmiset eivät luota siihen, että pystyttäisiin tekemään päätöksiä häirikköyksilöiden poistamiseksi. Ihmiset eivät oikein luota siihen, että kun lupia annetaan metsästykseseen, niin näitä häirikköyksilöitä ja ongelmayksilöitä päästäisiin aidosti metsästämään. Tässä taas ongelmana on meidän oma oikeusjärjestelmämme ja myöskin se, että meillä on mahdollistettu se, että käytännössä tietty yhdistys voi kiusantekotarkoituksessa tehdä näitä valituksia eri puolille Suomea ja näin ollen jumittaa tämän lupaprosessin. [Anne Kalmari: Pöytälaatikkoyrityksiä!]

No, näihin otetaan näissä lausumaehdotuksissa kantaa, ja haluan ne myöskin tässä omassa puheenvuorossani lukea:

”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin sitten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.”

”Eduskunta edellyttää, että suotuisan suojelutason viitearvo ei voi perustua pelkästään genetiikkaan, vaan kokonaiskestävyyden kannalta on otettava huomioon turvallisuus, sosiaaliset ja taloudelliset seikat sekä koiran avulla tapahtuvan metsästyksen kulttuurin säilyminen.”

”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee esityksen metsästyslain 41 a §:n muuttamisesta siten, että se annetaan eduskunnalle viimeistään marraskuussa 2022.”

”Eduskunta edellyttää, että kannanhoidollista metsästystä koskevat luvat myönnetään niin hyvissä ajoin, että ne ovat mahdollinen muutoksenhaku huomioon ottaen käytettävissä metsästysaikana ja että vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä sujuvoitetaan ja niitä koskevat valitukset käsitellään kiireellisenä” — huom., kiireellisenä.

”Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö seuraa kuluvana syksynä alkavalla metsästyskaudella rikoslain 4 luvun 5 §:n säännösten toimivuutta suhteessa uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden poistamiseen sekä selkiyttää pakkotilasääntelyn soveltamista kansalaisille suunnatuin ohjein ja neuvoin. Näitä toimenpiteitä koskeva selvitys tulee esittää eduskunnalle 28.2.2023 mennessä.”

Eli erittäin kovia toimenpiteitä, joilla nyt haetaan ratkaisua siihen, että suden kannanhoidollinen metsästys saadaan käyntiin, saadaan luotettavuutta tähän suomalaiseen järjestelmään, ja väitän — väitän — että saadaan myöskin hyväksyttävyyttä sudelle enemmän, jos pystytään kannanhoidollisen metsästyksen kautta poistamaan niitä ongelmayksilöitä ja pystytään pitämään se kanta sellaisena. Nimittäin on tiettyjä alueita Suomessa, missä tämä populaatio on selkeästi korkeampi, siitä on haittaa. Silloin siitä tulee taloudellisia menetyksiä, menetetään lemmikkieläimiä, ja siitä on myöskin uhkaa ja pelkoa ihmisille. Ja myöskin sen uhan ja pelon kautta tulee niitä kustannuksia, esimerkiksi niitten taksikuljetusten ynnä muitten kautta, mitä tässä on edellä ollut.

Kannatan tätä maa- ja metsätalousvaliokunnan tekemää lausumaehdotusesitystä tästä ja tulen myöskin täällä suuressa salissa sen puolesta äänestämään. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

18.51 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Viime talvena suden kannanhoidollinen metsästys oli nytkähtämässä eteenpäin, kun maa- ja metsätalousministeriö esitti 20 suden metsästyskiintiötä. Tämä kaatui lopulta valitusten käsittelyyn. Valittaminen ja valitusten käyttäminen metsästyksen eväämiseksi on tullut liian tutuksi suurpetojen metsästyksessä.

Keskustelu susista on ollut jo vuosien ajan pinnalla, ja syystä. Ihmiset ovat huolissaan yhä lähemmäksi tulevien susien takia, jotka ovat menettäneet ihmisarkuutensa. Huoli on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

perusteltu. Ei vanhempien kuuluisi pelätä lastensa koulumatkan turvallisuuden puolesta, eikä kenenkään pitäisi nähdä kotieläintensä tulleen susien tappamiksi. Harrastan itsekin metsästystä ja olen surullisin mielin nähnyt ja lukenut susien raatelemista metsästyskoirista. Koirat ovat paitsi tärkeä osa metsästystä myös perheenjäseniä ja luotettavia kavereita, ihmisten parhaita ystäviä. Nykyinen susien suojelua korostava käytäntö on todella huono ja maalaisjärjen vastainen.

Eduskunnan käsittelyyn saapunut kansalaisaloite korostaa turvallista asumista maaseudulla, ihmisten ja kotieläinten turvallisuutta ja kansainvälisesti ainutlaatuisen metsäpeurakannan suojelua. Nykytilanne on kestävä, ja sudet on saatava kannanhoidollisen metsästyksen piiriin.

Herra puhemies! Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistuneessa tuoreessa mietinnössä järki näyttää voittaneen. Suden kannanhoidollinen metsästys otetaan osaksi keinovalikoimaa, jolla suden suojelun ja suden aiheuttamien vahinkojen torjunta ja rajoittaminen turvataan. Asiasta edellytetään lainsäädäntötyön aloittamista mahdollisimman nopeasti. Tässä nykyinen eikä myöskään tuleva hallitus saa viivytellä.

Näiden asioiden korjaamisen lisäksi vuoropuhelua metsästäjien ja erilaisten järjestöjen kesken on syytä lisätä. Me metsästäjät olemme vastuullisia ja luontoa kunnioittavia suomalaisia, eikä vastakkainasettelu hyödytä ketään. Jatkossa on välttämätöntä, että poikkeusluvut myönnetään nykyistä aiemmin, jotta oikeus kerkeää käsitellä tällaiset valitukset, joita nyt on nähty hyvinkin paljon, hyvissä ajoin ennen metsästyskautta. Hallinto-oikeuksilta on edellytettävä kohtuullista käsittelyaikaa. Tämän puolesta onneksi työ on jo aloitettu. Euroopan unionin politiikassa Suomen on ajettava suurpetojen liitesiirotta nykyisestä suojeltavien luokasta metsästettävien lajien luokkaan.

Arvoisa puhemies! Suomen keskusta kannattaa susien kannanhoidollista metsästystä. Maa- ja metsätalousvaliokunta — ja kiitokset vielä maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle ja koko valiokunnalle erinomaisesta työstä — on esitellyt susien kannanhoidollisen metsästyksen mallin, joka toivottavasti etenee käytäntöön, joka kestää oikeudessa ja josta tulee aidosti toimiva tapa hallita susikantaa. Näin mahdollistamme turvallisen asumisen maaseudulla, kotieläinten säästymisen susien raatelulta ja koirien käyttämisen osana metsästystä myös jatkossa. Tavoitteena tulee olla se, että susien kannanhoidollinen metsästys mahdollistuu nopeasti. Huolellinen lainvalmistelu on luonnollisesti äärimmäisen tärkeää.

Toivon ja edellytän, että lakimuutokset käsitellään nopeasti ja susien kannanhoidollinen metsästys Suomessa näkee päivänvalon mieluummin nopeammin kuin hitaammin. Kiitän vielä kansalaisaloitteen tekijöitä, allekirjoittajia ja maa- ja metsätalousvaliokuntaa ja sen puheenjohtajaa erinomaisesta työstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

18.55 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Me elämme keskellä yhä pahenevaa ilmastokriisiä, luonnon monimuotoisuuden hupenemista ja luontokatoa. Liian kauan me olemme ihmisinä eläneet tällä maapallolla niin, että olemme tuhonneet kaiken muun tieltämme: ympäristön, luonnon ja eläimet. Meidän pitää priorisoida pitkän linjan ekologisia tosiasioita ohi taloudellisten hyötyjen.

Tässä kansalaisaloitteessa on kyse erittäin uhanalaisesta eläimestä, sudesta, joka on hyvin tiukasti suojeltu. Tällä hetkellä tilanne on se, että susia saa tappaa vain poikkeusluvilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Tätä lupaa anotaan tilanteissa, joissa susi tai sudet käyttäytyvät poikkeavalla tavalla aiheuttaen uhkaa ihmisille. Nyt kansalaisaloite ja sitä tukeva mietintö avaisivat mahdollisuuden sille, että kannanhoidollinen metsästys avattaisiin. Viimeksi, kun samaa kokeiltiin, 2015—2016, susikanta romahti.

Arvoisa puhemies! Erittäin uhanalainen susi on ennen kaikkea poliittinen eläin. Tarkoitin tällä sitä, että huolimatta siitä, kuinka vähän konkreettista vahinkoa susi aiheuttaa ihmiselle, sen saama huomio ei ole missään mittasuhteessa vahinkoihin. Tämä ei poista tietenkään sitä tosiasiaa, että susivahinkojen kärsijöille vahingot ovat lähes aina traumaattisia ja raskaita. Siksi riskien ennaltaehkäisy ja korvausmenettely ovat niin tärkeitä.

Vasemmistoliitto on puolue, joka suhtautuu myötätuntoisesti eläimiin. Tuoreiden puolueen tavoitteiden mukaan tulee edistää rauhanomaista eläimen ja ihmisen rinnakkaiseloa. Lisäksi puolueen linjausten mukaan sudelle on annettava mahdollisuus lajille ominaiseen elämään.

Yhdyn vastalauseen sanomaan, jonka mukaan susivahinkojen estämisessä tulee ensisijaisesti käyttää muita keinoja kuin susien ampumista. Arvio susikannan suotuisan suojelun tasosta on vasta valmistumassa. Tässä tilanteessa olisi tieteenvastaista lähteä valmistelemaan lakia, joka mahdollistaisi suden kannanhoidollisen metsästyksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elo.

18.58 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta ja susivahinkojen estämisestä. Susi on erittäin uhanalainen laji ja tiukasti suojeltu. Sen kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen olisi ristiriidassa luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen kanssa. Pidän valitettavana sitä, että maa- ja metsätalousvaliokunnan selkeä enemmistö esittää kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista, vaikka arvio siitä, mikä on susikannan suotuisan suojelun taso, on vasta valmistumassa.

Hyvä päätöksenteko perustuu tutkittuun tietoon. Susien kannanarviointi on Suomessa maailman tarkimpia, ja se perustuu Luonnonvarakeskuksen tieteelliseen tutkimukseen. On erittäin huolestuttavaa, että valiokunta ei halunnut odottaa viranomaisen tuottamaa tutkittua tietoa ja suotuisan suojelutason viitearvon määrittelyä. Nyt emme tiedä, kestäisikö Suomen susikanta sen pienentämistä tavoittelevan metsästyksen. Siksi jätimme maa- ja metsätalousvaliokunnassa mietintöön vastalauseen yhdessä edustajien Pitko ja Kivelä kanssa. Olin itse paikalla valiokunnan varajäsenenä.

Sudella kuten muillakin suurpedoilla on tärkeä roolinsa ekosysteemien huipulla. Ne estävät muita nisäkäskantoja kasvamasta liian suuriksi ja pitävät yllä saalislajien kantojen elinvoimaisuutta. Ihmisen ei pitäisi horjuttaa lajien muodostamien monimutkaisten ekosysteemien tasapainoa, sillä seuraukset voivat olla arvaamattomia ja peruuttamattomia. Edustaja Hassi täällä aiemmin kuvaili suden ekosysteemivaikutuksia varsin ansiokkaasti.

Kuten vastalauseessa todetaan, yksi keino susitihentymien pienentämiseen Lounais-Suomessa olisi valkohäntäpeurojen talviruokinnan lopettaminen ja ilveksen metsästyksen keskeyttäminen. Luonnonvarakeskuksen mukaan yksi suurimmista syistä Lounais-Suomen susikannan kasvuun on juuri valkohäntäpeurojen lisääntynyt määrä. [Satu Hassi: Juuri niin!]

Arvoisa puhemies! Ymmärrän ihmisten huolia ja pelkoja, joita on tuotu esiin useissa puheenvuoroissa. Nyt tärkeintä onkin löytää kestävät ratkaisut ihmisen ja suden rinnakkais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

eloon. Sitä varten tarvitsemme tutkimusta ja tutkittuun tietoon perustuvaa viestintää sekä tiivistä, avointa vuorovaikutusta tutkijoiden, eri sidosryhmien ja susista huolestuneiden kansalaisten välillä. Susien aiheuttamat vahingot on korvattava jatkossakin ja panostettava vahinkojen estämiseen. Viranomaisilla on ja tulee jatkossakin olla mahdollisuus myöntää vahinkoperusteisia poikkeuslupia susien pyytämiseen.

On kuitenkin niin, että valiokunnan enemmistön kannattama tappaminen toimii huonosti petovahinkojen ehkäisyssä. Useissa tutkimuksissa on todettu, että kotieläinvahinkojen määrä voi jopa kasvaa metsästyksen seurauksena. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että susien laumadynamiikka häiriintyy ja ravinnonhankinta vaikeutuu.

Vastalauseessa edellytetään, että suden kannanhoidollista metsästystä ei aloiteta ennen kuin tieteelliseen tutkimukseen perustuva suden suotuisan suojelun tason viitearvon vähimmäistaso on saavutettu ja että kannanhoidollisen metsästyksen ainoa tavoite ei voi olla susien lukumäärän vähentäminen vaan sillä pitää olla susikantaan liittyvä muu tavoite. Lisäksi edellytetään, että susivahinkojen estäminen tulisi ensisijaisesti hoitaa muin keinoin kuin sudet ampumalla. Suomessa on mahdollista jo nyt poikkeusluvalla ampua vaaraa aiheuttavat sudet silloin, kun muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole.

Suden kannanhoidollista metsästystä on Suomessa kokeiltu vuosina 2015 ja 2016. Kokeilut epäonnistuivat ja johtivat vaaratilanteiden lisääntymiseen. On myös tärkeää todeta, että kokeilut eivät EU:n tuomioistuimen mukaan olleet lainmukaisia. Virheistä tulisi oppia, ei toistaa niitä.

Arvoisa puhemies! Ihmisten susiin liittyvät huolet ovat aitoja, ja ne on otettava vakavasti. Susikannan pienentäminen ei kuitenkaan ole ainoa tai paras tapa rajoittaa susiin liittyviä konflikteja. Meidän on panostettava ensisijaisesti vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja pelkojen lievittämiseen yhdessä alueellisten toimijoiden kanssa ajankohtaiseen tutkimustietoon nojaten.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Piirainen.

19.03 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Sain tänään viestin Sotkamosta. Siellä hirvenmetsästyksen aloituspäivänä olivat sudet raadelleet metsästyskoiran — sitten sitä lähdettiin lääkäriin viemään, ja se matkalla kuoli. Ja liki samaan aikaan ne repivät pystykorvan ihan talon pihan lähellä. Eliikkä kyllä nämä vahingot ovat siis merkittäviä. Siksi suden kannanhoidollinen metsästys vähentäisi susikonflikteja ja jopa salametsästystä. Kannanhoidollinen metsästys on tarpeen, sillä ilman sitä konfliktit ihmisten ja susien välillä lisääntyisivät ja samoin kävisi salametsästyksen. Kannanhoidollinen metsästys ei vaaranna suden suojelua mutta on tarpeen, jotta susi ja ihminen voivat elää rinnakkain alueilla, joilla susia on paljon.

Olen tyytyväinen maa- ja metsätalousvaliokunnan työhön, aloitteen huolelliseen käsittelyyn valiokunnassa. On pystytty punnitsemaan paljon keskustelua ja tunteita herättäviä kokonaisuuksia asiallisesti ja tutkittuun tietoonkin perustuen. Tästä olen tyytyväinen. Vaikka kansalaisaloite hylättiin, edisti kansalaisaloitteen huolellinen käsittely kuitenkin asioita ja sai aikaan hyvää keskustelua ja yhteistä tahtotilaa valiokunnassa.

Arvoisa puhemies! Suden kannanhoidollisen metsästyksen osalta valiokunta ehdottaa, että valtioneuvosto ryhtyy valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla täsmennetään metsästyslain sääntelyä ja joka sallisi sudenmetsästyksen poikkeusluvan perusteella. Pihoihin tulevia ja kotieläimiä uhkaavia susia tulee voida poistaa. Ihmisten tulee voida tuntea olonsa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

turvalliseksi lähiympäristössään. Meillä tulee olla mahdollisuus kannanhoidolliseen metsästykseen osana susikannan hoitoa, jotta voimme säädellä kannan tasoa, ehkäistä vahinkojen syntymistä.

Arvoisa puhemies! Kuten valiokunnan mietinnön perusteluissa sanotaan, valiokunta on kuullut laajasti kansalaisaloitteen tekijöiden edustajia, niin metsästyskoirajärjestöjä, maatalouden tuottajajärjestöjä kuin metsästäjäjärjestöjä. Lisäksi valiokunta on kuullut aloitteen johdosta viranomaisia, ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöjä, tutkijoita, maakuntien ja kuntien viranomaisia sekä riistahallinnon toimijoita. Kuulemisen perusteella on selvää, ettei ole mitenkään kiistanalaista, aiheuttaako susi vahinkoja kotieläimille tai muille riistaeläimille ja koirametsästykselle. Näin tapahtuu. Suden vaikutusalueella asuvien ja liikkuvien ihmisten huoli ja pelko kotieläimiensä tai elinkeinonsa puolesta on aito. Se on tietenkin kiistatonta, että myös susi kuuluu Suomen luontoon. Mutta kansalaisilla täytyy olla oikeus puolustaa itseään ja omaisuuttaan välittömän uhan edessä lain rajoissa, se on yleisesti tunnettu lähtökohta. Samoin tarve EU:n luontodirektiivin 16 artiklan mukaisille poikkeusluville on varsin yleisesti perusteltu seikka.

Lisäksi haluan korostaa metsästäjien ja metsästyskoirien asemaa. Se on noussut meillä mietinnössä hyvin merkittävästi esille. Siellä on lukumääriä, mitä esimerkiksi vuosien 2019—2021 aikana on tapahtunut erilaisia raateluja tai suden metsästyskoirien tappamisia, pääosin loukkaantumisia. Ja täytyy muistaa sitten myös se, että kun metsästys tapahtuu hyvin pitkälle koirien avulla, olipa kysymys sitten linnustuksesta tai jänisten metsästyksestä tai hirvenmetsästyksestä, niin aina kun koira on irti metsässä ja haukkuu tai ajaa, silloin on mahdollista, että susi paikantaa ja tulee välittömästi ja ottaa sitten omansa.

Meillä on erilaisia alueita, ja niin kuin me kuultiin siellä, niin aika pitkälle on Lounais-Suomen susikanta muodostunut tuolta Itä-Suomen puolelta. Ja vaikka Lounais-Suomessa susireviirikeskittymä on liki puolet tästä koko reviiristä, niin siellä vahinkojen määrä on pienempi. Se johtuu osin siitä, että siellä on susille syötävää elikkä peuroja on paljon. Sitten vastaavasti Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa hirvikannat ovat selvästi alhaisemmat, ja koiravahinkoja tapahtuu silloin useammin. Näin ollen metsästäjien taholta on arvioitu, että koiravahingot ovat suurimmillaan siellä, missä riistakanta on pienehkö. Se on näkyvissä nyt tälläkin hetkellä, että hirvenvasoja ei tahdo olla, koska sudet ovat ne syöneet.

Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että valiokunnan päätösehdotuksen mukaisesti valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman nopeasti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla täsmennetään metsästyslain 41 a §:n sääntelyä siten, että se vastaa suden suojelua koskevien poikkeusperusteiden osalta muiden rauhoitettujen lajien osalta vallitsevaa EU:n luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan poikkeusperusteiden tulkintaa sellaisena kuin se on vahvistettu EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Tällainen sääntely sallii myös sudenmetsästyksen poikkeusluvan perusteella, jos siitä ei ole haittaa lajin suotuisan suojelun tason säilymiselle tai sen saavuttamiselle. Toivon hartaasti, että nämä toimenpiteet edesauttavat liudentamaan syviin poteroihinsa kaivautuneiden eri osapuolten rankkojakin äärimielipiteitä. Susi kuuluu Suomeen, mutta niin kuuluu kannanhoidollinen metsästyskin. — Kiitos. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro! — Anne Kalmar: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

19.09 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kansalaisaloitteen pohjalta laatimassaan erittäin ansiokkaassa mietinnössä, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman nopeasti toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelunsa, että suden kannanhoidollinen metsästys mahdollistuu. Nyt olisi tärkeää saada tämä asia etenemään, jotta susien aiheuttamat vahingot muun muassa maataloudelle minimoituvat.

Valiokunta pitää kannanhoidollista metsästystä osana tehokasta ja kattavaa keinovalikoimaa, jota Suomessa tarvitaan suden suojeluun ja toisaalta sen aiheuttamien vahinkojen torjuntaan ja rajoittamiseen. Susireviireistä yli kaksi kolmannesta eli noin 70 prosenttia sijoittuu tätä nykyä läntiseen ja lounaiseen Suomeen, ja siellä reviirit ovat kasvussa. Itä-Suomessa reviirien määrä vähentyy.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä todetaan, että susi aiheuttaa suoraan ja välillisesti vahinkoja maataloudelle. Vuoden 2020 susireviireillä oli yli 1 900 nautatilaa ja 250 lammas-tilaa. Vuonna 2020 sudet aiheuttivat riistavahinkorekisterin tietojen mukaan yhteensä 115 vahinkotapahtumaa. Susikantaa on pakko kontrolloida nykyistä paremmin, jotta vahingot saadaan minimoiduksi.

Suden kannanhoidollinen metsästys on osa EU:n luontodirektiivin mahdollistamaa keinovalikoimaa, kunhan lajin suotuisa suojelutaso saavutetaan eikä lajin esiintyminen sen luontaisella levinneisyysalueella vaarannu. Esimerkkiä soveltamiskäytäntöön esimerkiksi suotuisan suojelutason arvioinnin suhteen voitaisiin meillä ottaa Ruotsista.

Arvoisa puhemies! Suomessa valitukset ovat estäneet suden järkevän kannanhoidollisen metsästyksen, kun luvan voimassaoloaika on päättynyt valitusprosessin vielä jatkueksa. Valiokunta ehdottaa tästä syystä, että kannanhoidollista metsästystä koskevat luvat myönnetään niin hyvissä ajoin, että ne ovat voimassa vielä senkin jälkeen, kun valitukset on käsitelty kiireellisinä. Esitys on hyvä, koska se on ilmeisesti ainoa keino siirtää lupakäsittely lähemmäs oikeita raiteita.

Haluan vielä kiittää kansalaisaloitteen laatijoita ja myöskin maa- ja metsätalousvaliokuntaa ja sen puheenjohtaja Anne Kalmaria erinomaisesta mietinnöstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Hoskonen.

19.13 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä susikeskustelu, mitä nyt on tänään käyty, on aika tyypillinen, sitä, mitä Suomessa keskimäärin käydään. Kuten tiedetään, susi on luontodirektiivin mukaisesti uhanalaisten eläinten listalla, mutta toisaalta pitää olla myös rehellinen: samaisessa direktiivissä on myös mahdollisuus harjoittaa tällaista kannanhoidollista metsästystä — sekin on täysin mahdollista, täysin laillista. Kysymys on vain siitä, halutaanko me tämä ongelma hoitaa vai annammeko jotain hirveää tapahtua ennen kuin mihinkään toimenpiteisiin puututaan.

Poliisilla on myös pakkokeinolain, poliisilain nojalla oikeus myöntää pihapiirissä liikkuvien susien poistamislupa välittömästi. Toki se vaatii todisteet siitä, että näin on, mutta poliisilla on se oikeus olemassa vaikka aina. Jos tilanne menee sellaiseksi, niitä lupia on sitten myös myönnetty. Elikkä tämä todistaa sen, että tämä ongelma tiedetään, mutta jostain syystä meidän poliitikkojen tapana on sotkea kaikki asiat, jopa selvätkin asiat.

Me kaikki tiedämme, että Suomessa ei ole omaa susikantaa, vaan koko tämä susikanta, mikä Suomessa pyörii, on tämän Uralin länsipuolisen alueen, jolla alueella arvioiden mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

kaan noin 50 000 yksilöä kulkee susia, Uralin länsipuolella, ja Suomen susikanta on aivan tätä samaa populaatiota. [Petri Huru: Juuri näin!]

Kuten edustaja Könttä tuossa aikaisemmin käyttämässään puheenvuorossa totesi, itärajalla ei ole passintarkastusta eikä viisumitarkastusta susille, vaan ne liikkuvat vapaasti rajan yli silloin kun ne haluavat. Tämänkin tunnustaminen olisi hyvä näille asiaa innokkaasti haittaaville edustajille, jotka haluavat rajoittaa suden kannanhoidollista metsästystä. Tämä on syytä tunnustaa.

Kanta-arvio, mitä Luonnonvarakeskus Suomessa pitää parhaillaan, on aivan... Voi sanoa, että se on aivan susi, se arvio, koska niitä susia on todella paljon tuolla maisemissa liikkeellä. Kotikunnassani Ilomantsissa niitä on kymmeniä, vaikka virallinen arvio on kuulemma vain muutama kappale. En ole viitsinyt edes tarkistaa Tassu-tietokannasta sitä, mutta kymmeniä susia siellä liikkuu. Ei voi olla niin, että useassa riistakamerassa on samalla hetkellä susilaumoja nähtävillä — virallinen selitys on kuulemma, että iso lauma liikkuu alueelta toiselle ja aiheuttaa näitä havaintoja. Jos samalla viidellä minuutilla on eri puolilla Ilomantsia riistakameroissa kuvia, niin ei se nyt valon nopeudella se susikaan liiku. Kova poika se on juoksemaan, mutta ei se nyt sataa kilometriä viiteen minuuttiin kulje, en jaksa uskoa.

Ja sitten, arvoisa puhemies: Tällainen tietoinen hämääminen ja kantojen vääristeleminen ei sovi virkamiehen tekemään työhön. Virkamieslaki vaatii ehdottomasti virkamiestä pysymään totuudessa ja varjelemaan sitä virkaansa ja tekemään työnsä niin, että hänen työstään on hyötyä tälle yhteiskunnalle eikä suinkaan vahinkoa.

On myös voimassa semmoinen laki kuin vieraslajilaki. Meillä iso osa, merkittävä osa, Suomen susista on koirasusia. Koiria ja susia on risteytetty tietoisesti. Tapasin Kuhmossa reilu kaksi vuotta sitten alkusyksystä erään henkilön, joka oli käynyt koiratarhan omistajan pyynnöstä lopettamassa tällaisen koirasuden, ja sitten sen henkilön kanssa keskustellessani hän sanoi, että siellä oli yksi eläin, joka oli ihan aito susi, mutta sekin omistajan pyynnöstä lopetettiin. Elikkä minkä tautta näitäkään asioita poliisi ei tutki? Tein tästä kantelun oikeusasiamiehelle, ja ei mitään: ainakaan minun tiedossani, arvoisa puhemies, ei ole, että tämä kyseinen tapahtuma olisi tutkittu. Siellä selvästi risteytettiin koiria ja susia, ja tämä on varmasti mennyt poliisin tietoon, koska se meni oikeusasiamiehelle, mutta minun korviini ei ole kuulunut sitä, onko tästä ratkaisua koskaan tullut.

Se, mikä tässä on kaikkein pahinta, on se, mitä Ilomantsissa tapahtui pari viikkoa sitten. Koulutaksi toi koulutyttöä kotiinsa, mutta onneksi tämä taksinkuljettaja oli terävisilmäinen nuori mies ja huomasi siinä tytön kotitien varressa, että susi päivystää siinä risteyksen lähellä, mihin tyttö piti autosta jättää, että hän pääsee sitten kotitietään kotiin kävelemään. Mutta tuo taksinkuljettaja, tarkkasilmäinen nuori mies, kuten sanoin, huomasi tämän, eikä jättänyt sitä tyttöä, pientä tyttöä, siihen tienvarteen vaan vei hänet perille asti kotiin. Mitä olisi käynyt, kun se susi tuli siihen kyttäämään sitä nuorta tyttöä? En ainakaan uskaltaisi omia lapsiani tai lapsenlapsiani, joita minulla on — ilokseni totean, että heitä on jo — mistään hinnasta heittää siihen. Ja täällä vaaditaan monen kansanedustajan suulla, että tämä pitää sallia. Mitä te itse tekisitte, jos teidän omat lapsenne olisivat tuossa? Jättäisittekö siihen tienvarteen, edustaja Hassi, kun te tunnute kaikki maailman asiat tietävän, olisitteko tässä asiassa jättämässä sen lapsen siihen tienvarteen, josta 40 metrin päässä susi päivystää? [Sheikki Laakso: Hyvä kysymys!] Missä teidän sydämenne on? Eikö teillä ole omaatuntoa, kun tällaisia menette sanomaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Pari vuotta sitten, noin kaksi vuotta sitten, Venäjällä susilauma tappoi yhden pojan ja raateli toisen. En tiedä, onko tämä poika selvinnyt terveenä siitä hyökkäyksestä, mutta yksi poika kuoli, hänestä kappaleita löydettiin metsästä. Sen jälkeen en tiedä, mitä venäläiset ovat tehneet, mutta jotainhan tälle pitää tehdä.

Ruotsissa metsästetään hallitusti, pidetään kantaa kurissa ja suden luontaista pelkoa ihmistä vastaan pidetään yllä. Mutta Suomessa tämä on mennyt poliittiseksi väittelyksi, ja tässä vain häviäjänä ja kärsijänä voi olla se pieni tyttö tai poika, joka koulutiellä kotimatallaan... Toivon mukaan ei joudu koskaan uhriksi, mutta pahoin sitä pelkään joka ilta, että näin ei vain kävisi. Tämä on meidän vastuullamme ja meidän virkamiesten vastuulla, ja jos tähän ei puututa, niin sitten täällä on salillinen syyllisiä. Vaikka tiedämme tämän asian, niin silti emme tee asialle yhtään mitään. [Tuomas Kettunen: Edustaja Hoskonen on maaseudun lasten puolella!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari. [Hannu Hoskonen: Kaikkien lasten puolella, olipa maaseudulla tai kaupungissa! — Tuomas Kettunen: Juuri näin!]

19.19 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Sanon painokkaasti aivan alkuun: Tarvitsemme suden kannanhoidollisen metsästyksen. Se on susipoliittikkamme puuttuva palanen. Kannanhoidollinen metsästys on toimiva tapa säädellä suurpetokantojamme ja ehkäistä vahinkoja. Esimerkiksi karhukanta pidetään metsästyksellä ihmisarkana. Saman tarvitsemme sudelle, aivan yksiselitteisesti. Ja kyllä, susi kuuluu suomalaiseen luontoon ja erämaahan, mutta ei pihapiiriin ihmisasutusten sekaan. Susi ei myöskään kuulu kotieläintemme kaveriksi eikä lasten kouluteiden varrelle.

Kansalaisaloitteessa vaadittiin, aivan oikein, susien kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista. Suomen muut suurpedot ovat pysyneet ihmisarkoina kannanhoidollisen metsästyksen ansiosta. Metsästys ei ole vaarantanut niiden kantojen elinvoimaisuutta. Tarkoitus ei ole kenelläkään hävittää sutta luonnosta vaan ohjata se tallustelemaan sinne, missä sen kuuluukin vaellella. Tällä hetkellä järjestelmämme on kankea ja kovin jälkiviisaana reagoiva. Tiedämme keinomme kyllä, poliisien poistoluvat ja Riistakeskuksen vahinkoperusteiset poikkeusluvut, mutta ne eivät hortoilevaa sutta poista ihmisten pihapiiristä.

Puhemies! Olemme joskus saattaneet kuulla lauseen, että ”missä EU, siellä ongelma”. Valitettavasti tässä kohdin se pitää osin myös paikkansa. Susi on EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelama laji. Usein puhellaan, että suden ei tiedetä vahingoittaneen ihmistä Suomessa vuoden 1882 jälkeen. Kotieläimiä ja esimerkiksi metsästyskoiria on susi kuitenkin tappanut kiihtyvällä vauhdilla viime vuosina. Esimerkiksi Tassu-järjestelmässä susien kirjattuja pihakäyntejä oli vuonna 2019 noin 2 700. Se tarkoittaa seitsemää sutta päivässä. Se on todella iso määrä. Pihapiirissä liikkuva susi ei pelkästään aiheuta pelkoa vaan on hengenvaarallinen suurpeto. Sellainen on sen luonne, ja sellainen sen kuuluukin olla. Susi on hieno eläin mutta valitettavasti kulkee liikaa — joskus yksin, joskus laumoineen — väärissä paikoissa. On yksiselitteistä, että ihmisen on toiminnallaan ohjattava se paitsi ihmisaraksi myös sellaisille seuduille, missä sen kuuluukin kulkea. EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisu mahdollistaa kannanhoidollisen metsästyksen, mikäli viranomaiset kykenevät tuottamaan tarvittavan määrän todistelua siitä, että se tavoite tai peruste, jonka vuoksi kyseistä direktiivin kohtaa käytetään, kestää. En oikein näe, mitä erityistodistelua tässä nyt sitten tarvitaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Puhemies! Kannatan susipolitiikan tiukennusten tavoitteita ja päämääriä. Sen tarkoituksena on turvata maaseudulla asuminen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus sekä elinkeinon harjoittaminen ja suojella kansainvälisesti ainutlaatuista metsäpeurakantaamme. Lisäksi on tärkeää turvata suomalainen metsästyskulttuuri, johon olennaisena osana kuuluu etäällä ohjaajasta itsenäisesti työskentelevien metsästyskoirien avulla metsästäminen.

Puhemies! Valiokunnan johtopäätökset ovat aivan oikeat. Näistä esimerkkinä se, että Suomen on vaikutettava EU:n lainsäädäntöön siten, että suden luokitus muutetaan tiukan suojelun lajista lajiksi, jonka kantaa voidaan säädellä metsästämällä koko Suomen alueella. Näin on jo nyt Suomen poronhoitoalueella ja esimerkiksi Virossa. Myös valiokunta pitää kannanhoidollista metsästystä yhtenä osana tehokasta ja kattavaa keinovalikoimaa, jota Suomessa tarvitaan suden suojeluun ja toisaalta sen aiheuttamien vahinkojen torjuntaan ja rajoittamiseen. Nämä ovat kyllä viisaita huomioita.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen.

19.25 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Susi on erämaitemme asukas, suurpeto, jolla on paikkansa suomalaisessa luonnossa ja kansanperinteessä. Kannatan suden kannanhoidollista metsästystä. Viime vuosina arasta pedosta on sukeutunut turhan tuttavallinen. Susia tulee itärajan yli, ne vaarantavat metsäpeurakantojamme.

Suden paikka ei ole takapihalla, lähimetsässä tai koulutien varrella. Tämä on ollut todellisuutta eri puolilla Suomea, myös meillä Kalajokilaaksossa. Maakuntien Suomessa koirien, lampaiden ja muiden kotieläinten joutuminen suden suuhun on valitettavan yleistä. Menetykset ovat merkittäviä, kuten edustaja Kiviranta edellä kuvasi. On vähättelevää muistuttaa siitä, että susi ei ole tappanut ihmistä Suomessa yli sataan vuoteen, vaikka toki olemme tästä iloisia. Monin paikoin lapsia kuljetetaan kouluun ja harrastuksiin aivan sen vuoksi, että lähistön pihoilta katoaa säännöllisesti kotieläimiä.

Kiitos entiselle maa- ja metsätalousministeri Lepälle, joka edisti vahtivuorollaan merkittäväällä tavalla kannanhoidollista metsästystä. Esteeksi on tullut kuitenkin valitusten kierre. Metsästyksellä susikantaa pystytään hallitsemaan koko Suomessa. Lisäksi susi oppii pelkäämään ihmistä, ja se on hyvä. Silloin se ei hakeudu niin helposti asutuksen lähelle.

Arvoisa puhemies! Kiitän valiokuntaa ja puheenjohtaja Kalmaria tämän asian perusteellisesta käsittelystä. Valiokunnan johtopäätökset ovat kannatettavia. Valiokunnan mukaan Suomen on vaikutettava EU:n lainsäädäntöön siten, että suden luokitus muutetaan tiukan suojelun lajista lajiksi, jonka kantaa voidaan säädellä metsästämällä koko Suomen alueella. Näin on jo nyt Suomen poronhoitoalueilla ja esimerkiksi naapurissamme Virossa. Valiokunnan mukaan kannanhoidollinen metsästys on yksi osa keinovalikoimaa, jota tarvitsemme suden suojeluun ja toisaalta suden aiheuttamien vahinkojen torjuntaan.

Valiokunta painottaa myös, että susien osapopulaatioiden geneettisestä elinvoimasta on pidettävä huolta. Valiokunnan mukaan sosiaalisen kestävyysnäkökulma tulee kuitenkin nostaa biologisen kestävyysnäkökulman rinnalle. Juuri näin toimitaan esimerkiksi Ruotsissa. Tätäkin tilannetta on katsottava kokonaisuutena, ja tätä kokonaisuutta varten Suomessakin tulisi määritellä, mikä olisi susikannan tavoitetaso. Ruotsissa se on 300 sutta. Monilla alueilla Suomessa sutta pelätään, ja pelko lietsoo susivihaa. Järkevän ja hyvin kontrolloidun metsästyksen avulla suden aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee, kanta pysyy riittävän vahvana ja suomalaisten asenteet muuttuvat taas suurpedoille myönteisemmiksi. Ihmiset ja sudet voivat elää sopusoinnussa, eikä kenenkään tarvitse pelätä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

19.29 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Honkasalo aikaisemmin kritisoi, ettei susi pysty pitämään puoliaan metsästäjän edessä. Mutta taitavasti edustaja kuitenkin unohtaa sen, että eipä sillä koirallakaan ole kovin hyvät mahdollisuudet sen susilauman edessä, eli ei se aina ole vain yksipuolista — jos susi joutuu niin sanotusti epäoikeudenmukaiseen asemaan ihmistä kohtaan, niin joutuu myös aika moni eläin suden takia.

Kannanhoidollinen metsästys on eläinsuojelua oikeasti parhaimmillaan. Jos ajateltaisiin näin, että me ei puututtaisi millään tavalla koskaan mihinkään näihin, ei hirviin tai johonkin muuhunkaan, niin tämä olisi aika erilainen maailma tänä päivänä. Kyllä ihminen määrätyllä lailla, etenkin suomalainen metsästäjä, pitää huolen siitä, että sellainen tasapaino metsässä säilyy nyt ja jatkossakin. Ja onko tässä nyt oikeasti taas odotettava joku tragedian tapahtuma, ennen kuin tapahtuu joitain korjausliikkeitä? Liikennejutuissahan tämä on ollut aika päiviä useita kertoja, että vasta sitten reagoidaan, kun sattuu vähän isompi haaveri, ja voisi olla kuitenkin järkevämpää olla vähän etupeltoon tässä hommassa eikä päästetä tätä hommaa siihen pisteeseen, että joku lapsi esimerkiksi joutuu suden hampaisiin. Me kaikki tiedetään, että näin käy, ja sen jälkeen alkaa hirveä meuhkaaminen ja kauhea häsääminen, ja kaikki, ketkä ovat varoitelleet tätä asiaa, haukutaan jälkiviisaaksi. Miksi me otetaan tällainen riski, koska tilanne on se, että tämä on niin sanotusti kannanhoidollista metsästystä? Ei ole tarkoitus, että susi hävitettäisiin Suomen maaperältä tai maapallon maaperältä.

Täytyy esittää kiitokset tosiaan valiokunnan liki yksimielisestä mietinnöstä, jossa olivat mukana vasemmistoliitto, RKP, kokoomus, keskusta, kristillisdemokraatit ja me perussuomalaiset. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Talvitie poissa, edustaja Kaunisto poissa. — Edustaja Kettunen.

19.31 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Melkein kolme vuotta sitten Kuhmon maaseutusihteerin puhelin soi viikonloppuna. Puhelu koski petovahinkoa Kuhmossa. Kaksipirttisen suunnalla susilauma tappoi länsisiperianlaikan marraskuun alussa 2019 aivan pihapiirin läheisyydessä. Talonväki oli tullut kotiin perjantai-iltana noin puoli yhdeksän aikoihin. Talon kaksi koiraa oli päästetty häkistä iltatarpeilleen. Välittömästi tämä länsisiperianlaika oli mennyt piha-alueen reunaan tielle ja alkanut äänтелеään ja murisemaan. Ei kulunut pitkää aikaa, kun tämä murina loppui. Sudet tappoivat koiran aivan pihaan johtavalle tielle pihapiiriin.

Maaseutusihteerin, maaseutuasiamiesten virkaan kuuluu todeta petovahingot, joten seuraavana päivänä kävin katsomassa paikan päällä tilanteen. Verinen tanner aivan pihapiirin vieressä susilauman jäljiltä oli karua katsottavaa. Koiran omistajat olivat löytäneet taskulampun valossa koiran jäänteet noin puoli tuntia myöhemmin. Talonväen suru veti minut hiljaiseksi paikan päällä, ja samalla päähäni iskeytyivät kysymykset: Miksi suden kannanhoidollinen metsästys ei etene? Miksi maaseudun ihmisiä ei kuunnella? Miksi tätä maaseudun ihmisten pelkoa ei oteta todesta?

Nyt näihin kysymyksiin, tänä päivänä, ollaan saatu vastaukset. Kiitoksia kansalaisaloitteen tekijöille. Kiitoksia valiokunnalle, valiokunnan puheenjohtaja Kalmarille ansiokkaasta työstä, että näihin kysymyksiin on tänä päivänä saatu vastaukset. Tämä maa- ja metsä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

talousvaliokunnan mietintö on ansiokas, ja nämä valiokunnan lausumaehdotukset ovat todella hyviä, ja, puhemies, ajattelin lukea ne tässä nyt ääneen. Valiokunnan lausumaehdotuksia on viisi kappaletta.

Ensimmäinen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.”

Kaksi: ”Eduskunta edellyttää, että suotuisan suojelutason viitearvo ei voi perustua pelkästään genetiikkaan, vaan kokonaiskestävyyden kannalta on otettava huomioon turvallisuus, sosiaaliset ja taloudelliset seikat sekä koiran avulla tapahtuvan metsästyksen kulttuurin säilyminen.”

Kolme: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee esityksen metsästyslain 41 a §:n muuttamisesta siten, että se annetaan eduskunnalle viimeistään marraskuussa — eli ensi kuussa — 2022.”

Ja minun mielestäni tämä neljäs kohta, niin kuin edustaja Kivirantakin sanoi, on kyllä onnistunut lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että kannanhoidollista metsästystä koskevat luvat myönnetään niin hyvissä ajoin, että ne ovat mahdollinen muutoksenhaku huomioon ottaen käytettävissä metsästysaikana ja että vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä sujuvoitetaan ja niitä koskevat valitukset käsitellään kiireellisinä.”

Kun tätä kansalaisaloitetta on käsitelty, niin samaan aikaan on käsitelty myös muutama lakialoite. Minä myös jätin lakialoitteen metsästyslain muuttamisesta siten, että sinne metsästyslakiin lisättäisiin uusi 19 a §. Elikä ajatuksena oli, että: ”Uudessa 19 a §:ssä säädetäisiin, että lain muiden säännösten estämättä riistaeläimen pyytäminen ja tappaminen olisi mahdollista sellaisessa hätävarjelu- ja pakkotilassa, jossa riistaeläin hyökkää ihmisen tai kotieläimen kimppuun tai tulee ihmisten tai kotieläinten lähettyville ja välittömästi uhkaa ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta. Välitöntä uhkaa ja vaaraa arvioitaessa otettaisiin huomioon tilanteen pakottavuus sekä muut olosuhteet tilanteessa.”

No, tätä tekemääni lakialoitetta ei hyväksytty. Esitys on, että eduskunta hylkää tämän, mutta asia on tärkeä, ja tässä viidennessä valiokunnan tekemässä lausumaehdotuksessa, minkä nyt luen ääneen, minun mielestäni tämä on hyvin tuotu esille:

”Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö seuraa kuluvana syksynä alkavalla metsästyskaudella rikoslain 4 luvun 5 §:n säännösten toimivuutta suhteessa uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden poistamiseen sekä selkiyttää pakkotilasääntelyn soveltamista kansalaisille suunnatuin ohjein ja neuvoin. Näitä toimenpiteitä koskeva selvitys tulee esittää eduskunnalle 28.2.2023 mennessä.” Eli ensi helmikuun loppuun mennessä.

Todella hyvät lausumaehdotukset. Haluan kiittää vielä kertaalleen valiokuntaa ja valiokunnan puheenjohtajaa, joka seuraa tätä keskustelua, hyvästä työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén poissa. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

19.37 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Haluan aluksi kiittää aloitteen tekijöitä sekä maa- ja metsätalousvaliokuntaa tekemästään lausunnosta.

Susien määrä on vuosien saatossa kasvanut ja levittäytynyt myös läntiseen Suomeen. Kasvanut kanta sekä ihmisarkuuden vähentyminen ovat osaltaan lisänneet konfliktien määrää suden ja ihmisen välillä. Susien pihakäynnit ovat lisääntyneet ja sen myötä myös kotieläinvahingot, kun susi opportunistisena petona hakee helpompaa ravintoa ihmisten pihasta. Perinteinen, koiran avulla tapahtuva metsästys on monin paikoin mahdotonta su-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

sien aiheuttamien vahinkojen takia. Tämän myötä pahimmillaan estyy metsästäjien toimesta tapahtuva hirvieläinten kannanhallinta.

Myös tuotantoeläinten pito on monin paikoin mahdotonta kasvaneiden susivahinkojen myötä. Jopa perinnemaisemien hoitamiseen käytettävät lampaat joutuvat hukan suuhun, kuten esimerkiksi Merenkurkun Unescon maailmanperintömaiseman hoitamisen kohdalla olemme saaneet mediasta lukea.

Jopa eduskunnassa kuulee usein sanottavan, että ei susi ole tappanut ihmistä Suomessa 1800-luvun lopun jälkeen. Tämä pitää toki paikkansa, mutta on syytä huomioda, ettei se olisi ollut mahdollistakaan. Susi nimittäin tapettiin maastamme sukupuuttoon 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun vuosina. Lisäksi siitä on maksettu tapporahaa jopa vielä 70-luvulla. Eli tästä voi päätellä, että jos ei ole ollut susia, niin eivätpä ne ole voineet ihmisiä tappaakaan. Tarkoitus ei ole luoda pelkoa, mutta susikannan kasvaessa ja siirtyessä yhä tiheämmin asutuille alueille on selvää, että konfliktin uhka kasvaa ja ihmisten pelko on ai-toa.

Arvoisa puhemies! Susi kuuluu Suomen luontoon mutta ei ihmisten pihoihin. Niitä kaikkia ei ole tarpeen tappaa Suomen luonnosta, mutta ongelmia aiheuttavat yksilöt on syytä poistaa — lopullisesti. Kannanhoidollisella metsästyksellä on mahdollista kohdentaa toimia niille alueille, joilla ongelmia esiintyy, sekä myös lisätä kadonnutta ihmisarkuutta.

Sen sijaan, että suojele perustuu pelkästään genetiikan arviointiin, tulee yhtenä tärkeimmistä kriteereistä olla turvallisuus, kuten myös valiokunta mietinnössään toteaa. Tämän lisäksi on tärkeää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.

Arvoisa puhemies! Alussa jo kiitin aloitteen tekijöitä sekä valiokuntaa. Tehty kansalaisaloite ja valiokunnan lausunto ovat kannatettavia, ja toivonkin tälle myönteistä ja nopeaa käsittelyä eduskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

19.41 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on puhuttu tänään ilahduttavan paljon metsäpeurasta. Metsäpeura on todellakin ahdingossa Suomessa ja maailmassa yleensä. Suomessa niitä on noin 2 200 yksilöä. Vaikka niitä onkin lähes kahdeksankertainen määrä susiin verrattuna, on se silti pieni kanta. Tämä poron luonnonvarainen serkku hävitettiin aikoinaan Suomesta, ja Venäjältä se on tehnyt kuitenkin paluun Suomeen.

Suurin syy metsäpeuran ahdinkoon ei kuitenkaan ole susi. Metsäpeura ja susi ovat itse asiassa vuosituhsia tulleet toimeen samoilla alueilla. Peura on kyllä suden ruokaa, mutta sutta ei voi syyttää metsäpeurakannan ahdingosta. Suurin syy tälle on nimittäin metsätalous. Metsäpeuralle luontaisia laajoja metsä- ja suoerämaita on liian vähän jäljellä. Tärkeintä onkin metsäpeuran kannalta suojella luontaisia elinympäristöjä, varmistaa, että sekä metsäpeuralla että sudella on tilaa elää.

On hieno asia, että metsäpeura tuntuu kiinnostavan edustajia, mutta luonnon ekosysteemi ei kuitenkaan toimi niin, että poimimme sieltä meille ihmisille mieluisia lajeja ja vaarannamme ne muut. Meidän täytyy suojella luonnon koko ekosysteemiä, myös niitä lajeja, jotka voivat meille aiheuttaa haittaa ja harmia. Luonto suojelee meitä ihmisiä ja pitää yllä esimerkiksi meidän ruoantuotantoamme. Ilman luontoa ei ole meitä, ja susi kuuluu myös Suomen luontoon — se on muistettava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Haluan vielä tämän keskustelun loppuvaiheessa muistuttaa, että Suomessa on susia tosiaan noin 300 yksilöä. Edellisvuoteen verrattuna susien lukumäärä on tutkijoiden mukaan noussut ainoastaan yhdellä sudella. Meillä ei ole mitään katastrofaalista tilannetta, kuten täällä annetaan ymmärtää.

Haluan vielä sanoa, että kun täällä on tänään kiitelty näitä laajoja asiantuntijakuulemisia — niissä oli kieltämättä mielenkiintoista olla mukana, ja ne olivat toisesta laajasta — niin haluan kuitenkin huomauttaa, että ne eivät kuitenkaan tukeneet tätä valiokunnan mietinnön päätösesitystä ja lausuman numero 2 keskeistä sisältöä. Tämä sisältö perustuu käsittelyn loppuvaiheessa maa- ja metsätalousministeriön antamaan täydentävään vastineeseen, emmekä tästä pyytäneet tai saaneet yhtäkään asiantuntijanäkemyksiä ministeriön lisäksi. Valiokunnan mietinnön keskeinen sisältö ei siis perustu laajoihin asiantuntijakuulemisiin, vaikka nämä asiantuntijakuulemiset kyllä erittäin mielenkiintoisia olivatkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

19.44 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Joidenkin näkemysten mukaan olisi edelleen siis odotettava, ennen kuin kannanhoidollista metsästystä voitaisiin aloittaa. Tässä on odoteltu jo aivan liian pitkään. Jo pelkästään tämä kansalaisaloitteen käsittely on kestänyt kaksi vuotta. Suden suotuisan suojelun taso tuntuu sekin koko ajan muuttuvan. Ensin odotettiin sopivaa lisääntyvän parin määrää, ja kun se saavutettiin, alettiin puhua enemmän genetiikan merkityksestä. [Petri Huru: Juuri näin!]

Varsinais-Suomen pussinperällä elävän susipopulaation geenit eivät parannu, kun susi ei riittävästi liiku kyseisen alueen ja muun maan sekä Venäjän välillä, mutta eivät ne geenit kyllä metsästyksellä myöskään huononnu. Kannanhoidollisen metsästyksen on oltava huolellisesti suunniteltua ja toteutettua, eikä se silloin uhkaa suden suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista. Aiemmin tehdyistä virheistä on otettava opiksi, se on ihan selvä, mutta oppia pitäisi nyt ottaa myös niiden, jotka vähättelevät ongelmaa vuodesta toiseen. Susialueiden ihmisille tilanne on hyvin raastava.

Susista ja hirvistä pari sanaa, kun edustaja Hassi tässä aiemmin toi ne keskusteluun. Yksi susi syö tai tappaa hirviä keskimäärin 15 kappaletta vuodessa, siis vain 15 vuodessa, pääasiassa vasoja. Suomessa pitäisi olla aivan järkyttävä määrä susia, jotta sudet olisivat ratkaisu hirvien aiheuttamiin taimikkovahinkoihin. Hirvivahinkojen torjumiseksi paras keino edelleen on säädellä hirvikantaa metsästyksellä, sen verran suuri on hirvikantamme. Jotain kertoo hirvikannasta ja säätelyn tarpeen suuruudesta se, että hirviä metsästetään noin nelisenkymmentätuhatta—kuutisenkymmentätuhatta vuosittain, valkohäntäpeuroja jopa 75 000 tai yli vuodesta riippuen. Paikallisesti susi voi muuttaa ja todella muuttaakin hirvikantaa muun muassa syömällä vasat ja verottaakin hirvikannan tuotosta jopa 30–50 prosenttia, mutta koko Suomen hirvikannan säätelyyn sudesta ei todellakaan ole.

Arvoisa puhemies! Täällä on useaan otteeseen tuotu ilmi se, että karhu- ja ilveskannat ovat kasvaneet, vaikka kannanhoidollista metsästystä on harjoitettu. Metsästys on nyt valitusten vuoksi jäissä, mikä on aivan käsittämätöntä. Kansanedustajina meidän on tällaiset ongelmat kitkettävä eikä pidä antaa karhun ajautua samanlaiseen tilanteeseen suden kanssa. Se nyt tästä enää puuttuu, että karhut alkavat pyöriä ihmisten pihoissa susien tapaan ja karhua aletaan vihata. Se on tänä päivänä todella arvostettu ja kunnioitettu eläin.

Mykistävää oli kuulla arvostelua siitä, että esimerkiksi allekirjoittaneen luontosuhteessa olisi jotain vikaa, koska kannatan nyt kannanhoidollista metsästystä enkä ”pysty elämään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

nykyisen susimäärän kanssa”. Eihän kyse ole määrästä. Suomessa olkoon vaikka tuhat sutta, jos ne eivät aiheuta niin paljon haittoja kuin nyt. Ja mitä tulee koirasusiin, niitä kyllä Suomessa on, muun muassa Lappeenrannassa. Lampureitakaan eivät aidat tai laumanvarijat susilta pelasta. On mahdottomuus aidata kaikkia laitumia, saati saaria.

Arvoisa puhemies! On ollut ilo työskennellä maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Siellä löydämme lähes aina yhteisen näkemyksen maaseutukysymyksissä ja pidämme yhdessä maaseudun ihmisten mutta myös eläinten puolta. Kiitän vielä omastanikin puolesta valiokunnan puheenjohtaja Kalmaria sekä muita valiokunnan jäseniä hyvästä yhteistyöstä. Iso kiitos myös kansalaisaloitteen tekijöille, ja metsästäjille kiitos, että olette olleet kärsivällisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

19.48 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä salissa on noussut esiin ajatuksia siitä, että suden kannanhoidollista metsästystä ei pitäisi olla ja ennalta ehkäisevillä toimilla päästäisiin samaan lopputulokseen. Kerrostalojen parvekkeelta on hirveän helppo huudella ohjeita, mutta luen tästä nyt ihan Keski-suomalaisen artikkelin lammastilalta: ”Niemelän lammastilalla Laukaan Äijälässä kesällä 21”, jolloin muuten kannan arvion mukaan susia ei Keski-Suomessa ole ollut, mutta nyt onneksi tämäkin asia on hyväksytty, että kun monina vuosina sudet ovat tappaneet kotieläimiä ja susia on esiintynyt, niin Lukekin on arvioissaan nyt viimein hyväksynyt, että susia Keski-Suomessa on, ja se muuten edesauttaa sitä liikkumista sinne läntiseen Suomeen. ”Niemelän lammastilalla Laukaan Äijälässä kesällä 21 susien kynsiin jäi kymmenen kaimunharmaslammasta. Niistä kuusi kuoli tai piti lopettaa ja neljä saatiin hoidettua kuntoon. Viime kesänä eläimiä oli vielä reilut 200, nyt niitä on enää 29. Lampuri Pia Niemeläinen myi 200 lammasta Sieviin. Sudet olivat merkittävä syy lampaista luopumiseen. Pientä 29 eläimen lammaskatrastaan hän on pitänyt siirrettävässä petoaitauksessa ja pihassa. Aidoista huolimatta susihyökkäyksessä on tänäkin kesänä mennyt kaksi karitsaa. ’Ei täällä enää pysty isoa lammastaloutta pitämään. Lampaista luopuminen oli henkisesti tosi raskas asia, kun se tapahtui vielä niin ryminällä. Jouduin sairauslomallekin, kun niitä raatoja alkoi tulla.’ Niemelän kohdalla onni oli se, että niitä saatiin myytyä. Niemeläisen mukaan sähköistetyistä petoaidasta ei heidän tilanteessaan olisi ollut apua. ’Meidän olisi pitänyt aidata 30 hehtaaria laitumia. Työmaa olisi ollut mahdottoman suuri ja kallis, eikä sen tehostakaan voi olla varma. Työmäärältään petoaita on tolkuton, koska sen aluskasvillisuus pitää leikata jatkuvasti matalaksi, ettei aita mene oikosulkuun’, Niemeläinen selittää.” Ja itse myös tiedän, mitä petoaidan ylläpitäminen on. Eli mielestäni näitten, jotka viisauksia laukovat täältä, kannattaisi mennä käymään näillä tiloilla. Kannattaisi tarjota apuaan, kannattaisi antaa puhelinnumero, johon yöaikana voi soittaa silloin, kun pedot ovat tulleet sinne, että niitä tultaisiin yhdessä hätistelemään. Ihan oikeasti maaseudun ihmiset kokevat sellaista tunnetta, että kukaan ei heitä kuuntele, ja siksi olen iloinen, että nyt heitä on kuultu.

Valtaosa valiokunnasta oli sitä mieltä, että perinnebiotooppeja laiduntavat lampaat ovat tärkeitä ja että me haluamme edistää monimuotoisuutta. Valtaosa valiokunnasta oli sitä mieltä, että ihminen on yhtä arvokas niin Kuhmossa kuin jossain suurilla kaupunkiseuduilla, missä hätäkeskustiedote luetaan televisiosta aina, kun siellä suurpeto on ja se poistetaan vaaraa aiheuttavana. Meille ihmiset ovat yhtä tärkeitä joka puolella Suomea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Sitten, mitä tulee tähän hätävarjeluasiaan, minkä edustaja Kettunen nosti, niin valiokunta oikein kirjoitti siitä erikseen, miten näissä tilanteissa tulee ottaa huomioon kaikki ne lieventävät asianhaarat, mitkä on mahdollista, sen takia, että nyt tätä hätätilapykälää ei oikein uskalleta käyttää. Eli tekijä on rikoslain mukaan ”rangaistusvastuusta vapaa, jos tekijältä ei kohtuudella olisi voinut vaatia muunlaista suhtautumista, kun otetaan huomioon pelastettavan edun tarkeys, tilanteen yllätyksellisyys ja pakottavuus sekä muut seikat.”

Samoin halusimme nostaa tämän Ruotsin mallin siitä, miten sosiaalis-taloudelliset syyt, kuten susien lisääntyvien konfliktien lieventäminen, muun muassa metsästyskoirille aiheutuneet vahingot ja metsästyskulttuurin säilyttäminen sekä turvallisuus, voidaan ottaa huomioon poikkeuslupaperusteissa, toisin kuin tässä istunnossa on väitetty.

Samoin haluan korjata myös sen virheellisen väitteen, että koirasusia ei Suomessa esiintyisi. Meidän valiokuntakuulemisessa ja tässä mietinnössäkin on muun muassa tästä Lappeenrannan tapauksesta mainittu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

19.53 Ari Koponen ps: Kiitos, puhemies! Hyvää keskustelua on ollut, enkä nyt pitkitä tätä enää hirveästi pidempään, mutta on tosiaan hyvä muistaa, että Suomen susikanta on nyt tutkitusti suurempi kuin yli sataan vuoteen, joten kontrolloitu kannansäätely on tässäkin valossa erityisen tarpeellista.

Täällä on myös nostettu hyvin se esiin, että on aivan hyvä kysyä sitäkin, pitääkö aina se pahin tapahtua, ennen kuin toimimme. On myös verrattu karhuun täällä, ja karhusta löytyy jo huonoja esimerkkejä varsin läheltä, sillä karhun metsästyskiellon myötä konfliktien määrä on lisääntynyt Romaniassa eksponentiaalisesti. Metsästyskielto astui voimaan vuonna 2016, ja jo vuonna 2019 karhut tappoivat 8 ja raatelivat 76 ihmistä. Samana vuonna 72 karhua kuoli liikenneonnettomuuksissa. Eli tässä vähän nähdään myös tätä ongelman laajuutta. — Kiitos paljon. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi.

19.55 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa moni kollega on puhunut kannanhoidollisesta metsästyksestä ikään kuin se tarkoittaisi lupaa metsästää susia päätavoitteena susien määrän vähentäminen. Meillä on kuitenkin aivan tuore hallinto-oikeuden päätös, joka perustuu EU-tuomioistuimen päätökseen, että kannanhoidollisella metsästyksellä pitää olla kannanhoitoon liittyvä tavoite ja sen tavoitteen pitää perustua luontodirektiiviin, sen pitää toteuttaa luontodirektiivin tavoitteita. [Petri Huru: Senpä takia ne pitääkin siirtää toiseen direktiivin liitteeseen!] Tämä on sellainen asia, mistä emme pääse yli emmekä ympäri.

Sen lisäksi monet kollegat tässä keskustelussa ovat puhuneet aivan kuin niiden ongelmien, jotka sinänsä ovat ihan todellisia, jotka pitää ratkaista, ainoa ratkaisumahdollisuus olisi vähentää susien lukumäärää. Mielestäni meidän pitäisi keskittyä siihen, mitkä ovat ne ongelmat. On susia, jotka tulevat pihapiiriin tai liian lähelle sitä, ja muita esimerkkejä, mitä täällä on mainittu. Meidän pitäisi keskittyä siihen, miten tehostetaan toimia ja juuri näiden vaaraa ja häiriötä aiheuttavien susien metsästystä, mutta se on eri asia kuin metsästys, jonka pääasiallinen tavoite on vähentää susien lukumäärää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Tässä keskustelussa on jo todettu mutta toistan sen, että kun vuosina 2015 ja 2016 toteutettiin senttyypistä kannanhoidolliseksi metsästykseksi kutsuttua metsästystä, jota tässä nyt useimmat ovat kuvailleet, jonka tavoitteena oli vähentää lukumäärää, niin metsästettiin paljolti alfayksilöitä, mikä tarkoitti sitä, että laumoja hajosi ja saatiin enemmän susia pihapiireihin, enemmän susia, jotka aiheuttivat vaaraa. Koska sitten näitäkin susia piti metsästää, niin siitä seurasi, että susikanta romahti.

Eli kaiken kaikkiaan olisin sitä mieltä, että meidän pitää myös susipolitiikka perustaa parhaaseen tutkittuun tietoon ja tosiaan keskittyä ratkaisemaan sitä ongelmaa, mitä on, ja jättää tämmöiset tavallaan mutuihin perustuvat näkemykset sivuun. Lisäksi olen edelleen sitä mieltä, että meidän pitäisi kyetä tarkastelemaan suurpetoja, [Puhemies koputtaa] myös ilvestä, osana ekosysteemeitä, [Puhemies: Kiitoksia!] kuten miten esimerkiksi Lounais-Suomen valkohäntäpeurakantaa voitaisiin pitää kurissa muun muassa ilveksen avulla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

19.58 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis kansalaisaloite ”Suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittaminen ja susivahinkojen estäminen” sekä lakialoite 54/2020, maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö sekä jättämäni toimenpidealoite 121/2020. Kiitän siitä, että olen tällä listalla toimenpidealoitteeni kanssa. Avaan sitä hienman.

Toimenpidealoitteeni ajatuksena oli se, että susikanta tulisi tarkkaan laskea, koska tällä hetkellä mennään pelkästään Luken vuosittaisten arviolaskelmien mukaan. Eli Luonnonvarakeskus on vuosittain arvioinut susikannan määriä Suomessa. Käytössä olevalla menetelmällä susikanta voidaan Luken itsensä mukaan arvioida 90-prosenttisella varmuudella. Tämä ei mielestäni riitä. Susikanta pitää pystyä laskemaan tarkkaan nimenomaan niin kuin tässä salissa, että ei eletä minkään mutututuman pohjalta vaan meidän pitää tietää määrä. Toimenpiteitä voidaan sen jälkeen kannan karsimiseksi soveltaa todellisen määrän mukaan. Tämä olisi mielestäni hyvin järkevä toimenpide.

Susien yksilömäärän arvioitiin maaliskuussa 2020 olevan 90-prosenttisellä todennäköisyydellä 216–246, arvioitiin siis näin tarkat luvut. Minulla herää kyllä siinä nyt kysymysmerkkejä.

Susi on peto. Se ei kuulu elinpiiriimme häiritsemään ihmisiä. Luken susiraportin mukaan useiden muiden koiraeläinten tapaan susikanta voi kasvaa nopeasti, mikäli ravintoa on saatavissa. Sitähän Suomessa on saatavissa. Susi saa ensimmäiset pentueensa yleensä kaksivuotiaana, lisääntyy vuosittain. Pentuja syntyy kolmesta kuuteen, ja suurimmissa pentueissa voi vielä syksylläkin olla kymmenkunta pentua. Susilauman reviirit ovat laajat, parhaimmillaan noin 2 000 neliökilometriä, ja mitä enemmän meillä on synnyinreviiriltään vaeltamaan lähteneitä, omaa kumppania ja reviiriä etsiviä nuoria susia, sitä laajemmalle susikanta levittäytyy ja sitä lähemmäksi asutusalueita se pysyvästi siirtyy.

No, me olemme jatkuvasti saaneet kuulla susien aiheuttamista ongelmista lähes kaikkialla Suomessa. Mikään rahamäärä ei korvaa esimerkiksi rakasta lemmikkikoiraa, metsästyskoiraa. Petoja suojellaan enemmän kuin ihmisen parasta ystävää.

Euroopan luontodirektiivin artikla 16 sallii poikkeuksia tiukasta suojelujärjestelmästä, mikäli siten voidaan esimerkiksi estää ennalta erityisen merkittäviä vahinkoja esimerkiksi karjankasvatukseen tai muuhun omaisuuteen, ja luen muuksi omaisuudeksi esimerkiksi metsästyskoirat ja ihmisen lemmikit. Tämä on hyvin tärkeää. Meidän olisi ehdottomasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

otettava tämä poikkeus käyttöön, se olisi perusteltua, ja lähteä toimimaan nimenomaan kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi välittömästi. Tämän perusteella esitin toimenpidealoitteessani, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin todellisen susikannan laskemiseksi ja käyttää Euroopan luontodirektiivin artiklan 16 mukaista mahdollisuutta susikannan harventamiseen ennaltaehkäisevänä ja korjaavana toimenpiteenä.

Meidän on hyvä muistaa esimerkiksi — kerronpa esimerkin: Kuortaneella urheiluopiston vieressä, siis noin 50 metriä urheiluopiston siitä kohtaa, missä nuoret harjoittivat urheilutoimintaa, harjoittelivat siinä kesälämpimillä, tien toisella puolella keskellä päivää sudet kävivät raatelemassa lampaista — keskellä päivää 50 metriä joukosta nuoria, jotka olivat urheilemassa. Näin röyhkeäksi se peto voi ryhtyä. Nämä ovat tietenkin yksittäistapauksia kaikkien mielestä, mutta meidän tulee poliitikkoina kantaa vastuu siitä, että susikanta pysyy sellaisena, että se susi, joka kuuluu sinne suomalaiseen luontoon ja sinne aarniometsiin, pysyy siellä eikä tule häiritsemään ja raatelemaan noin lähelle ihmisiä. Me tiedämme, että se on häiriintynyt yksilö, jos se tuon tekee, ja tällainen pitäisi pystyä poistamaan välittömästi.

Olen aikoinani sanonut vankaksi mielipiteekseni tähän, kun minulta on kysytty, mitä tälle ongelmalle pitää tehdä — nämä aloitteet ovat erinomaisia, ja näihin tulee ottaa hallituksen ja eduskunnan nyt erittäin kovasti kiinni ja lähteä toteuttamaan niitä välittömästi — se oma mielipiteeni on, että muistakaa: Susi on turkiseläin. Jos se tulee häiritsemään ihmisen asutuksen lähelle tai tekemään jotain kepposiaan, siltä pitää ottaa turkki pois. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.03 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tänäpä on käyty ansiokasta keskustelua. Haluan käyttää puheenvuoron vielä luonnonsuojelun näkökulmasta, ja tähän nostan esille Suomen metsäpeuran (Rangifer tarandus fennicus).

Edustaja Pitko käytti jo debattipuheenvuoron mutta myös käytti äsken puheenvuoron siitä, että metsäpeuran vähenemisen syynä on myös metsätalous, mutta tämä argumentti ei kyllä minun mielestäni pidä paikkaansa. Nimittäin jo 1990-luvulla Kuhmossa Elimyssalolle perustettiin luonnonsuojelupuisto, Ystävyden puisto, yhdessä silloisen Neuvostoliiton kanssa. Tämä Elimyssalo on syrjäinen ja erämainen alue siellä rajaseudun vedenjakajalla. Vaikka Elimyssalo onkin Kainuun laajin luonnonsuojelualue, kokonsa puolesta sitä ei voi kutsua erämaaksi, nimittäin lentäähän metsähanhikin alueen yli viidessä minuutissa — tämä on tutkittu. Siellä voi kuitenkin aistia metsäerämaan tunnelman. Elimyssalolla, eliikkä Ystävyden puistossa, voi kohdata aidon, alkuperäisen rajaseudun erämaan lukuisine puhtaine järvineen, kumpuilevine harjuineen, vanhoine metsineen ja monipuolisine soineen. Juuri nämä olivat tärkeitä syitä Ystävyden puiston perustamiselle vuonna 1990. Tarkoituksena oli suojella silloin Kainuun metsä- ja suoeräkaita ja järvi- ja harjuluontoa sekä metsäpeuran elinympäristöjä. Merkittävä tekijä Ystävyden puiston perustamiselle oli myös luonnon tutkimisen kehittäminen.

Arvoisa puhemies! Jotta metsäpeuran elinympäristö tulisi mahdollisimman laajasti suojelluksi, Ystävyden puistoon yhdistettiin viisi erillistä luonnonsuojeluaitta: Kuhmon eteläosassa aivan itärajan pinnassa sijaitseva Ulvinsalon luonnonpuisto, Kuhmossa sijaitsevat Elimyssalon, Iso-Palosen—Maariansärkkien ja Lentuan luonnonsuojeluaitat sekä osin Suomussalmen puolelle levittäytyvä Juortanansalon—Lapinsuon soidensuojeluaitta. Niiden alueiden yhteenlaskettu pinta-ala laajennusalueineen on noin 29 000 hehtaaria. Ys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

tävyuden luonnonsuojelualueen perustaminen sai alkunsa, kun silloisen Neuvostoliiton alueelta tuli metsäpeuroja Kuhmon Elimyssalolle. Elimyssalon rauhallinen, hakkaamaton erämaa soveltui laidun- ja vasomisalueeksi. Vähitellen metsäpeurakanta vakiintui, ja Suomi sai takaisin vuosikymmeniksi kadonneen suurnisäkkään, metsäpeuran. Metsäpeuran leviäminen valtion rajan ylitse Suomeen herätti ajatuksen silloisesta yhteisestä suomalais-venäläisestä luonnonsuojelututkimuksesta ja -seurannasta. Eli kun sanotaan, että metsätalous olisi vähentänyt Suomen metsäpeurakantaa, niin tämä ei pidä paikkaansa ainakaan Kainuussa. Mutta nyt täytyy muistaa, että siellä rajaseudulla Elimyssalon kupeessa on useampia haaskoja, mikä on luonut tuolle alueelle suurpetokeskittymiä juurikin sille alueelle, mikä suojeltiin Suomen metsäpeuran vasomisalueeksi.

Me kainuulaiset olemme saaneet ihastella myös — elikkä nyt puhumme siitä itärajan pinnan vasomisalueesta — ainakin talviaikaan, kun Suomen metsäpeurat siirtyvät sitten talvilaidunnusalueille tuonne Sotkamon puolelle. Ja kuulkaa, ne talvilaidunnusalueet ovat hyvin hoidetuissa talousmetsissä. Usein Härkölänsuoralla talvisaikaan me kainuulaiset ja muutkin kuvailemme Suomen metsäpeuroja, kuinka ne laiduntavat siellä hyvin hoidetussa talousmetsässä. Mutta kuitenkin täytyy huomata, että samaan aikaan suurpedot, varsinkin talvisaikaan sudet, ovat seuranneet näitä metsäpeuroja myös Sotkamon puolelle. Ja nytten tämänkin illan keskustelussa edustaja Piirainen Kajaanista toi sen esille, että Sotkamossa on nyt viime päivien aikana jäänyt metsästyskoira susien suuhun.

Puhemies! Halusin tuoda tämän asian esiin juurikin tästä luonnonsuojelun näkökulmasta, että meidän täytyy suojella Suomen metsäpeuraa suurpedoilta ja etenkin talvisaikaan sudelta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

20.08 Anne Kalmari kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on käyty erittäin hyvää keskustelua, ja tähän luonnon arvostamiseen on hyvä yhtyä. Itse asiassa se toinen metsäpeurakanta on siellä minun kotikulmillani Salamajärven kansallispuistossa, jossa se on voinut vähän paremmin, sillä siellä Perhon liepeillä ei ole susia niin paljon ollut, eli siellä se peurakanta on sitten päässyt paremmin kasvamaan. Sielläkään yhteyttä sille, onko siellä talousmetsissä toimenpiteitä, ei, sitä ei olla koskaan nähty. Siellä on muuten aivan ihania suotuisia alueita kyllä tälle metsäpeuralle.

Mitä tulee siihen, kuulimmeko loppuvaiheessa muita kuin maa- ja metsätalousministeriötä, niin se tieto on virheellinen. Me kuulimme Luonnonvarakeskusta nimenomaan tästä suojelutason viitearvotyöstä, ja he siellä sanoivat tämän saman asian, minkä luen täällä nyt heidän omilta sivuiltaan, nimittäin sen, mikä on sopiva kannan koko. Täällä lukee — suora sitaatti — näin: ”Mikä on Suomeen sopiva susien lukumäärä? Maa- ja metsätalousministeriö päättää susikannan hoidosta ja tavoitteesta. Luonnonvarakeskuksen kehittämät työkalut suotuisan suojelutason viitearvon määrittämiseen ovat ministeriön käytettävissä.” Tämä määrä on poliittinen päätös, lukee täällä Luonnonvarakeskuksen sivuilla. Eli he ovat antaneet meille vallan, ja tätä valtaa me nyt käytämme. Ja me edellytämme, että kun sitä valtaa on käytetty, niin sitten tuomioistuimet, mikäli täällä siihen lopputulemaan tullaan, noudattavat meidän vallan kolmioppia eli myöntävät näitä kannanhoidollisia lupia. Me myös käymme tämän valitusoikeuden omana asianamme läpi. Valiokunta katsoo tarpeelliseksi selvittää keinoja, joilla valitusoikeutta käyttäneen yhteisön alueellisten ja paikallisten sidosten aitoudesta voidaan varmistua. Nythän tämä käytäntö näin ei ole ollut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Kiitän tästä työstä, ja maailmaan mahtuu [Puhemies koputtaa] erilaisia mielipiteitä. Tämä oli hyvä keskustelu. [Tuomas Kettunen: Hyvä tarkentava puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

20.12 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Siteeraan myös tätä Luken syyskuussa julkaisemaa raporttia. Luke toteaa, että ”lajin suojelun taso on suotuisa, kun laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen levinneisyysalue supistu ja lajin elinympäristöjä on riittävästi turvaamaan kannan säilymisen pitkällä aikavälillä”. Sudesta Luke toteaa, että pitkällä aikavälillä lajin elinvoimaisuus edellyttää, että efektiivinen populaatiokoko on tuhat ja todellinen populaation koko vielä tätä suurempi. Luke myös toteaa, että pienempikin riittää, jos susi pääsee nykyistä paremmin liikkumaan toisaalta Länsi- ja Itä-Suomen populaatioiden välillä ja toisaalta sitten sekä länsi- että itärajan yli, kuten ensimmäisessä puheenvuorossani totesin.

Me emme nyt kyllä pääse yli emmekä ympäri siitä, että EU-lainsäädäntö velvoittaa meitä siihen, että etenemme kohti suotuisan suojelun tasoa, ja olemme siitä tällä hetkellä todella vielä kaukana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

20.13 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Haluan kyllä korjata tämän valiokunnan puheenjohtajan esittämän väitteen, että se, mitä sanoin kuulemisista, olisi ollut virheellistä. Me kyllä kuulumme Lukea tästä raportista, mutta emme liittyen tähän päätösesitykseen. Asiantuntijakuulemiset koskivat siis tätä kansalaisaloitetta. Nyt päätösesityksenä on asia, joka tuotiin loppuvaiheessa kuulemisia, ja emme siitä päätösesityksestä, mikä tässä on ja mihin tuo lausuma 2 viittaa, kuulleet asiantuntijoita. Mutta kuulumme Luken syyskuussa valmistuvasta raportista.

Myös sen raportin sisällön olemme selkeästi ymmärtäneet valiokunnan puheenjohtajan kanssa erillään tavalla. Itse ymmärsin sen niin, että Luonnonvarakeskuksen tutkijat määrittelevät haarukan, johon suden suotuisan suojelun taso tulee asettumaan. Se, minkälaisen riskin me otamme tämän haarukan sisällä — otammeko me sieltä sen pienimmän arvon vai sen suurimman arvon — on poliittinen päätös, ja siitä sitten maa- ja metsätalousministeriössä asetuksen antamisen yhteydessä päätetään — tai missä tilanteessa se sitten päätetään. Luonnonvarakeskuksen tutkijat eivät sanoneet, että suotuisan suojelun taso olisi poliittinen päätös, ja kun me tiedämme, mitä siellä EU:n direktiivissä sanotaan, niin myöskään se ei tue sitä, että suotuisan suojelun taso olisi poliittinen päätös. Se riski, jonka me olemme valmiita ottamaan, on poliittinen päätös. Muuten suotuisan suojelun tason määrittely perustuu tieteelliseen tutkimukseen. [Tuomas Kettunen: Onko Ruotsin päätös poliittinen?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Kalmari vielä.

20.15 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa puhemies! Nimenomaan, tieteellinen tutkimus on tehty, ja kuten siinä kuulemisessa meille kerrottiin, täällä lukee, että Suomen susikannan kokotavoite on suurpetopoliittinen linjaus, josta päättää maa- ja metsätalousministeriö tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

män annetun tiedon pohjalta. Ja siellähän olivat minimi, jotka olivat 50—60 yksilössä aina 1 000:een asti, että silloin se on ihan varmasti vaarantunut, jos se reviirikoko on näin pieni.

Todellakin valiokunta on työnsä tehnyt, ja olen hyvin ylpeä siitä, että löysimme väylän, että tämä kannanhoidollinen metsästys voidaan toteuttaa Suomen kansalaisten haluamalla tavalla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin LA 54/2020 vp, 5/2022 vp ja 8/2022 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.